

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММ

А. К. ТхьакIущынэм фэкIо

Льытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кытэ ыкIор!

Урысые Федерацием ххьэрэ Адыгэ Республикэм и Лышхъэ Иэнагъэ узэрэлухагъэм фэшI сыгу кыздеIэу сыфэгъушIо.

Ипэлэсэныгъэ инэу ихэлъыр, опытышхоу уиIэр, Iофым екIолэкIэ тэрэз кыфэбгъотын зэрэлъэкIырэр Адыгэ Республикэм лъэныкIо пстэумкIи ххьоныгъэ егъэшIыгъэным, Беларусьрэ Урысыемрэ яздэлэжъэныгъэ гъэ-пытэгъэным зэрафIорышIэцтхэм сицыхъэ телъ.

Льытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кытэ ыкIор, псауныгъэ пытэ уиIэнэу, гушхуагъэ ихэлъынэу, шгъэдэкIыжэ ин зыпылъ къэралыгъо Иэнагъэм гъэхъэгъаIэхэр цыпшIынэу ифэсэIо.

Республикэу Беларусь и Президентэу Александр ЛУКАШЕНКО

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ иунашъу

Рэзэныгъэ тхылъ ятыгъэным ехылаIагъ

ЯкIулыкIу пшъэрылтхэр еIолэн-чъэу зэрагъэцакIэрэм, оперативнэ-кIулыкIу IофшIэнымкIэ, законно-стымрэ правопорядкэмрэ ягъэпытэн-кIэ гъэхъагъэхэр зэрашIыгъэхэм ыкIи Iэпэлэсэныгъэшхо зэрахэлтым афэшI рэзэныгъэ тхылъ ятыгъэнэу:

1) **Гыш Хъызыр Аслъан ыкIом** — Урысые Федерацием ххьэгъу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ Джэджэ районымкIэ икIутамэ ипашэ, полицием иполковник;

2) **Кобэщыгъ Мурат Хъасанэ ыкIом** — Адыгэ Республикэм ххьэгъу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ экономикэ цынгъончъагъэмкIэ ыкIи къолхъэ тын-Iыхыным пэуцужыгъэнымкIэ и ГъэIорышIапIэ ипашэ игуадзэ, полицием иполковник;

3) **Ярош Павел Иван ыкIом** — Адыгэ Республикэм ххьэгъу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ уголовнэ

лIыхъон IофхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ зэхэщыгъэ бздэжшIагъэхэм ябэныжырэ икIутамэ ипашэ игуадзэ, полицием иподполковник;

4) **Шешур-Козар Эдуард Рауф ыкIом** — Урысые Федерацием ххьэгъу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ къалэу МыекъуапкIэ икIутамэ полициемкIэ иучасткэ уполномоченнэ шхъалэ, полицием икапитан;

5) **Гончаров Дмитрий Николай ыкIом** — Адыгэ Республикэм ххьэгъу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ гъогухэм ящынэгъончъагъэкIэ и Къэралыгъо инспекции ипатруль къулыкIуоу N 1-м иинспектор, полицием илейтенант.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан кI. Мыекъуап, щылэ мазэм и 18, 2012-рэ ильэс N 14

Ипылэгъу афэхъущтых

Республикэм ибизнес цы-кIурэ гурытымрэ ххьоныгъэ-хэр ягъэшIыгъэнхэм ыкIи Iэпылэгъу афэхъугъэным ипрограммэ игъэцэкIэн 2012-рэ ильэсым кыщегъэ-жъагъэу 2014-рэ ильэсым нэс Адыгеим и Правительствэ сомэ миллиардым ехъу зэрэпэлугъэхъащыр къылуагъ Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТхьакIущынэ Аслъан.

— АР-м иминистрэхэм я Кабинет ыштэгъэ целевой программэу 2012 — 2014-рэ ильэсхэм ателъытагъэм кыдыхэлъытагъэу щыт ыкIи ар гъэцэкIэгъэным пэе ильэсищым къыкIоцI предпринимательствэ

цIыкIумрэ гурытымрэ Iоф ащызышIэхэрэм Iэпылэгъу афэхъугъэным фэшI лъэныкIо зэфэшхъафхэм къарыкIэу сомэ миллиардым ехъу афэтIупщышт, — къылуагъ АР-м и Лышхъэ.

Республикэм ипашэ кызырэхигъэщыгъэмкIэ, 2011-рэ ильэсым къыкIоцI бизнес цыкIум ыкIи гурытым ясубъект 1070-мэ Iэпылэгъу афэхъугъэх.

АР-м и Лышхъэ ипресс-къулыкIу кызыритырэмкIэ, джырэ уахътэ ехъулIэу Адыгеим предприятие цыкIоу 3272-рэ, гурытэу 42-рэ ит, унэе предпринимательхэм япчъагъэ мин 20-м кIэхъу. Экономикэм ылэныкIо-кIэ Iоф зышIэхэрэм япчъагъэ пштэмэ, бизнес цыкIум хэтхэр ащ ипроцент 27-рэ мэхъу.

Адыгеим исурэттеххэр хэлэжъагъэх

Зыми фэмыдэ сурэттехыгъэхэм якъэгъэлъэгъон 2011-рэ ильэсым Польшэм щыкIуагъ. Къалэу Ржешев шыIэгъэ зэнэкIокIум дунаим икIэралыгъо 27-мэ яфотохудожникхэу ыкIи ярепортерхэу хэлэжъагъэхэм сурэт мини 2-м ехъу къырахылаIагъ.

АР-м ифотохудожникхэм я Союз итхьаматэу Аркадий Киринос кызырилуагъэмкIэ, апэдэдэ тичIыгогухэм яIэшIагъэхэр 2003-рэ ильэсым Польшэм къышагъэлъэгъуагъ ыкIи осэшIу къафашIыгъагъ.

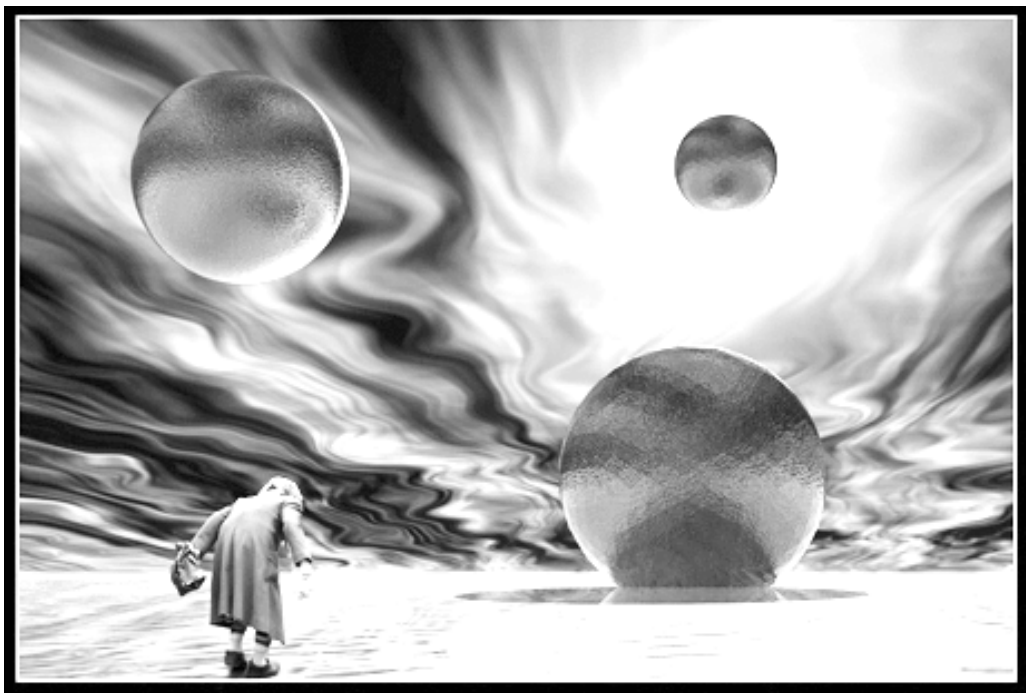
— Мы зэнэкIокIум теклоныгъэ кышыдэмы-хыгъэми, урагъэблэгъэ-ныр, финалым уихъаныр гъэхъагъэу пIыгъэ хъушт. Зыми фэмыдэ сурэт тех-хыныр IэшIэхэп, техни-какIэр кызыфэбгъэфедэ-зэ, дунаим узэрэплъырэр къэбгъэлъэгъон фэе. Ар о уимызакIоу, еплыхэрэми агъэшIэгъонэу щыт, — кIелуатэ Аркадий Киринос.

Ржешев къэгъэлъэгъо-ным Адыгеим исурэттеххэр я 7-у хэлэжъэх. Мыгъэ агъэхыгъэ IофшIэгъэ 20-м щыщэу 10-р экспози-

цием икIэлэх хагъэхъагъэх. Ахэр зие нэбгыритфыр къэлэ клубэу «Лэгъо-НакIэ» хэтых.

IофшIагъэхэм ягугъу къэтшIын: Светлана Данилюк («Зазеркалье»), сериесу «Путешествие во сне и наяву» зыфиIоу Владимир Дядьковым иер, Иван Кривко («Анфиса»), Аркадий Киринос тырихыгъэхэу «Вниз по лестнице» ыкIи «Ночной полет» зыфиIохэрэр, Дмитрий Войновым иехэу «Фото на память» ыкIи «Свет» зыфиIохэрэр.

ИШЫНЭ Сусан.



Сомэ миллион 520-рэ къафатIупщышт

Наркологическэ къулыкIум ххьоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэм ыкIи ащ ищыкIэгъэ оборудованиер Iэклэгъэхъэгъэным апае федеральнэ гупчэм мы ильэсым къыкIоцI регионхэм сомэ миллион 520-рэ афитIупщышт.

Мы программэм игъэцэкIэн кыдыхэлъытагъэу 2011-рэ ильэсым Урысыем ишъолгыр 16-мэ сомэ миллион 288-рэ афатIупщыгъагъ.

2012-рэ ильэсым субсидиэхэр зыфатIупщышт регионхэм ахъщэр Iоф-тхьэбзэ гъэнэфагъэхэм

апаIуагъэхъан фэе. Ахэр наркологическэ реабилитационнэ гупчэхэм ыкIи ахэм якIутамэхэм язэхэ-шэн, наркологием ылъэ-ныкIокIэ Iэпылэгъу зищы-кIэгъэ сымаджэхэм зыщы-Iэзэхэрэ медицинэ учреж-дениехэм гъэцэкIжыныхэр яшIылэгъэнхэр ыкIи зэ-тегъэпсыхыгъэнхэр, мыщ фэгъэгъэ медицинэ кад-рэхэр ясэнэхъаткIэ икIэ-рыкIэу егъэдэжжыгъэн-хэр, япрофессионализмэ хагъэхъон амал яIэныр, джащ фэдэу профилактическэ, упчIэжыгъэ, ди-агностическэ ыкIи реби-

литационнэ Iэпылэгъу язы-гъэгъотырэ наркологи-ческэ подразделениехэм ящыкIэгъэ оборудовани-ер афэщэфыгъэныр, нэ-мыкIэхэри.

Мыщ фэдэ лъэбэкIу-хэм яшIуагъэ кызырэкIо-щтыр специалистхэм кы-хагъэшIы. Джары феде-ральнэ гупчэм пшъэрылт-шхъалэу зыфигъэуцужы-рэри.

Мы ильэсым къатIуп-щышт субсидием Адыгэ Республикэри хэфагъ. Ащ кытефэщтыр сомэ мил-лион 27-м ехъу.

(Тикорр.).

Щыфхэм яфитыныгъэхэр аратыжьищтых

Урысые Федерацием и Президентэу Дмитрий Медведевым УФ-м и Федеральнэ Зэлуклэ фигъэхьэрэ Джэпсалъэм ехьыллагъэу парламентариехэм апашъхъэ къыщыгуыцлэзэ ыналэ зытыридзэгъагъэхэм ащыщ УФ-м исубъектхэм япашэхэр хэдаклохэм занклэу хадзыхъу гъэпсыгъэным техъажьыгъэн зэрэфаер ыкIи кIыхъэ-лыхъэ зыримыгъэшлэу ащ ехьыллэгъэ законопроектыр Къэралыгъо Думэм зэрэлэкигъэхаштыр. Президентым илэпылэгъоу Лариса Брычевам къызэриуагъэмкIэ, законопроектыр зы мазэкIэ къагъэхъазырыгъ, мы мафэхэм Къэралыгъо Думэм лъагъэлэсыгъ. Ащ изэхэгъэуауа-клохэм зэралыгъэрэмкIэ, Иофышхо къыпамыгъэкIэу ар депутатхэм заштэкIэ, тыхьхэт илгъэсым ижоныгъуакIэ кIуачIэ илэ хъун ылъэкIышт.

Щыфхэм губернаторыр хадзэу гъэпсыгъэным къыфагъээзжыныу къызалуагъэм къыщыублагъэу экспертхэр зыгъэгумэкIыштыгъэхэр хэ-дзынхэр зэнкIэ шыпкъэу зэрэгъэпсыгъэштхэ шыкIэр, нэмыкIэу къэплон хъумэ, «теплэ илэшт къодыя?» зыфэлпощтыр ары. Мыр Президентым шыбзэм кIигъэкIыным тегъэпсыкIыгъэштэу къашлошIыштыгъ. Партиехэм къагъэлэгъогъэ кандидатурэхэр къэралыгъом и Лышхъэ рахьылэнхъш, ежъ ыгу рыхьыгъэр къахихыныш, Кремлым игъоу ылгъэгъуэм пашэ цыфхэм яголосхэр атыхъу гъэпсыгъэнэу алтыгъэштхыгъ. Законопроектэу Къэралыгъо Думэм рахьыллагъэм ащ ехьышр нэ-шэнэ тIэкIу хэлъ. Ау Президентым игъоу ылгъэгъурэ лъа-ныкIохэм рекомендацие нэ-шэнэ ахэлъ нахъ, ахэм адэхынхэ фимытхэу законопроектым ыгъэнафэрэп.

Лариса Брычевам къызэриуагъэмкIэ, губернатор ИэнатIэм пашэ партиехэм консултациехэр адэшлыгъэнхэр шIокIимыи шIапхъэу щытэп, кандидатурэу къагъэлэгъоштыр

кIи Президентым еупчIыжыныхъу ищыклагъэп. Ары пакIошъ, Президентым консултациехэр зэрэдашыгъэхэм емылгытыгъэу, ежъхэм зыфаехэр къагъэлэгъонхэ фитых.

Партиехэм ямызакъоу, губернатор ИэнатIэм пашэ цыфхэм ежъ-ежырэу зыкъагъэлэгъон фитых. ЗымкIэ а Иофыр къызэрыклоу щыт, адрэмкIэ, нахъ кIынэу гъэпсыгъэ. Цыфыр субьектым ипэшэ ИэнатIэ Iухъэ зэрэшIоигъор кандидатым Президентым къыфиотэнэу ищыклагъэп. Ау партиехэм афэмыдэу, ащ хэ-даклохэм ялэпэкладзэхэр къыу-гъоинхэ фае ыкIи ащ ипчъа-гъэ зыфэдизыштыр регионхэм ашагъэнафэ. Ар регионхэм шыпсэуэхэр хэдаклохэм япроцент пчъагъэ горэм тельхъагъэу законопроектым шыгъэнэфэгъэныр ащ изэхэгъэуауа-клохэм имыщыклагъэу алытагъ.

Шыпкъэ, партиехэм ыкIи регионхэм шыпсэуэхэрэ цыфхэм къыхахыгъэм дыримыгъэштэн зэрилъэкIышт тельхъэпIэ икIухэр Президентым илэнхъу проектым егъэнафэ. ГуыцIэм пашэ, къэралыгъом и Лышхъэ губернаторыр ИэнатIэм Iуищын ылъэкIышт ащ ипшъэрылгъэр зэригъэцкIэрэ шыкIэмкIэ цыхъэ зэрэфимышIыжырэу ыгъэфедзэ. Ащ пашэ тельхъэпIтIу ыгъэфедэн ылъэкIышт, тIуми къольхъэ тын-Иыхыныр: къольхъэ тын-Иыхыным чыпIэ илэу къызэрэхагъэщыгъэр ыкIи шIоигъо-ныгъэхъу зэпэуауагъэхэр зэрэ-димыгъэзыжыгъэхэр ары лъа-псэ фэхъун ылъэкIыштыр. ЯтIонэрэр зыгъэунафыштыр къольхъэ тын-Иыхыным пэу-ауагъэнымкIэ Президентым дэжъ шызэхъэщэгъэ Советэу Президентым и Администрацие илэшъхъэтет зипа-щэр ары. Адрэ «шыкIэагъэхъу» губернаторым зэрихъэхэрэм — «губернаторыр зэрэ-пшъорэм ыкIи ИофышIэ къызэрэмыкIорэм» апае Президентыр къыщыхъанэу щытэп.

Ау ИэнатIэм Iушыгъэным ары лъапсэ фэхъун ылъэкIышт гражданхэр е Хэбзыхъухъэ Зэлуклэ а Иофым клэшакIо зэрэфэхъуыгъэхэм тегъэпсыкIы-гъэу. Ащ тетэу губернаторыр ИэнатIэм Iушыгъэным фэшI судри къыхэгъэлэгъэжъгъэн фаеу хъушт. Ау мы шыкIэр хэти ыгъэфедэн ылъэкIыштыр губер-наторыр ИэнатIэм зылу-хъагъэр илгъэс мыхъуыгъэу. Ащ емылгытыгъэу, Президентым губернаторым цыхъэ фимы-шIыжы зыхъукIэ, ИэнатIэм зылухъагъэм палъэу тешIа-гъэм емылгытыгъэу Iуищын ылъэкIышт.

Шыпкъэ, губернаторым Президентым цыхъэ къызэрэ-фимышIыжырэу пригово-рэу щытэп. ИэнатIэ Iуащы-гъэми, ар икIэрыкIэу а ИэнатIэм епхыгъэ хэдынхэм ахэлэжъэнхэ фит. Къэлогъэн фае губер-наторыр ИэнатIэм Iутын зэрилъэкIышт пIэлъэ пчъагъэр законопроектым зэримыгъэ-нафэрэр. Джащ фэдэу законо-проектым ыгъэнафэрэп губер-натор ИэнатIэм Iухаштым ыныбжъ зышIокIы мыхъу-штыр, ау илгъэс 30-м нахъ ныбжыкIэн зэримылэкIы-штыр къеIо. Арышъ, ыпэкIэ агъэфедэштыгъэ шыкIэм тетэу а ИэнатIэм Iутыгъэхэри, бырсыр пылэу ялэнатIэ Iуа-гъэкIыгагъэхэм ащышхэри губернатор ИэнатIэм фэбанэхэ-зэ, хэдынхэм ахэлэжъэнхэ алъэкIышт. Мыщ дэжъым зэ-кIэри зыфэкIожыштыр регио-ным шыпсэуэхэр хэдаклохэм кандидатым цыхъэу фашIы-штыр ары.

Енэгуагъэу законыкIэм ыгъэ-нэфэрэ шIапхъэхэм атегъэпсы-кIыгъэу гъэмэфэ-бжыхъэ лъэ-хъаным хэдынхэр шылэнхэ-кIэ. Лариса Брычевам къызэ-риуагъэмкIэ, жьоныгъуакIэм нахъ пасэу законыр аштэн алъэкIыштыр, сыда пIомэ фе-деральнэ гупчэмрэ регионхэм-рэ зэдагъэцкIэрэ Иофэу ар щытышъ, субьектхэм законо-проектым еплъыкIэхъу фыра-Iэр зэгъэшIэгъэн фае ыкIи яеплгыкIэхэр къыраIолэнхэм



фэшI мэфэ 30-м къыклоцI ар регионхэм тIогъогогъо афа-гъэхъын алъэкIыштыр. Зако-ныр заштэхэрэ ыкIи гъэзетхэм къызыхаутырэ ужым губер-наторым палъэу илэр зыщи-ухырэ регионхэм а мафэм хэ-дзынхэр ащырагъэжъэштых. ЕтIанэ мэзищым къыклоцI хэ-дзынхэ кампаниер реклоуштыр. Шыпкъэ, регионхэм мэзитIу палъэ яI ячIыпIэ законхэр фе-деральнэм диштэу гъэпсыжы-гъэнхэм фэшI.

Регионхэм ашагъэштэп закон-хэм ашагъэштэп алъэкIышт губернаторыр илэнатIэ Iугъэ-кIыгъэным шIапхъэу пылгъэ-хэр. Ау ар псынклэ ИофкIэ зэ-шIуахыныр ищыклагъэп Iоми хъушт, сыда пIомэ илэнатIэ зылухъагъэр илгъэс мыхъу-гъэу хадзыгъэ губернаторыр зэкIа-щжыныр фитыштыр.

Джыри зы Иофыгъэ. Феде-ральнэ законыр заштэрэ уж регионхэм язаконхэр агъэкIэ-жыныхэ фае ыкIи ащ пашэ мэ-зитIу палъэ ялэшт. А уахътэм тефэу зипIалъэ икIырэ губер-наторхэм япэсыгъэштри за-конопроектым шагъэнафэ, сыда пIомэ законыкIэм тетэу хэдынхэр агъэнафэнхэ е за-коныжыым тетэу губернаторыр ИэнатIэм Iуагъэхъан алъэкIы-жыштыр. Арышъ, мэзитIу палъэ илэу губернаторыр Пре-зидентым и УказкIэ ыгъэнафэ-нэу законопроектым ратхагъ.

Къызэрэтиуагъэу, зигугъу къэтишIырэр джырэкIэ проект ныIэп. Аштэным ыкIи закон хъуным Иофыр нэсыфэкIэ про-ектым зэхъокIыныгъэ бэкIае фашIынкIи мэхъу. Ау теубы-тагъэ хэлъэу къэлогъэн фае

цыфхэм конституционнэ фи-тыныгъэу ялэхэр зэрарагъэ-гъотыжъхэрэр дэгъукIэ бэмэ зэралыгъэрэр. Арэу щытми, къызэрэтиуагъэхэрэмкIэ, Кре-млым шатхыгъэу законопро-ектым демократием ишапхъэ-хэр шыгъэпытэгъэнхэм фэшI субьектхэм япашэхэм яхэдзын УФ-м и Президент зыкIи къы-хэмыхъанэу гъэпсыгъэныр нахъ тэрэзыгъэу къытIлошIы. ЕтIани демократием узэрэ-фаеу къызыгурыбгъэIоныр тIлогъэрэзэп. Демократием де-мократие икIоу зыгъэпсыгъэ-штыр лъэпкъ макIэхэм яфи-тыныгъэхэр икIу фэдизэу къэ-ухъумагъэхэ зыхъукIэ ары ны-Iэп. ДжырэкIэ тIлэрэп а лъэ-ныкIор законопроектым зэрэ-щыгъэпсыгъэр. Сыдэу щытми, цыфхэм яеплгыкIэхэр зэд-гъашIэ тIлоигъоу тарихъ шIэ-ныгъэхэмкIэ кандидатэу Нэ-гуцуу Хъамедэ гуыцIэ зауIэ къедгъэIуагъ.

— Сэ сызэрэплгырэмкIэ, — къытиIуагъ ащ, — законопро-ектым губернаторыр ИэнатIэм пIэлъэ пчъагъэу зэрэIутын ылъэкIыштыр зэримыгъэнафэ-рэр тэрэзэп. Демократием зэ-рылгъэ хэгъэгу пIтэуми къэра-лыгъом и Лышхъыи, субьект-хэм япашэхэри пIэлъитIу на-хыбэ а ИэнатIэм Iутынхэ амы-лэкIыштыр ашагъэнафэ. Дэгъугъэ а шыкIэр мы зако-нопроектми къыщыдэлъытэ-гъагъэмэ. Армырмэ, къольхъэ тын-Иыхыным, клан шы-кIэм (анахъэу лъэпкъ образо-ваниехэм) Иофыр афэкIожыны ылъэкIышт. Губернатор ИэнатIэм пашэ къагъэлэгъуагъэм ыныбжъ зышIокIы мыхъу-штыр законом зэрэамагъэ-нэфагъэми ыпшъэкIэ зыцIэ къыщесIогъэ кIыныгъохэр къызыдихыныхэ ылъэкIышт. Арышъ, субьектхэм аша-гъэштэп законхэм ар ахагъэуа-жымыр нахъ дэгъу хъуштыр сепллы. Ящэнэрэу хэгъэуна-фыкIы сIлоигъор лъэпкъ ма-кIэхэм яшIоигъоныгъэхэр зако-ным шыгъэпытэгъэнхэ фаеу къызэрэсIлошIырэр ары. Го-лос пчъагъэм тетэу лъэпкъ нахъ иным тетгырэ етыгъэн зыхъукIэ, лъэпкъ макIэхэр кIо-дыжыпэнхэм къыфэкIонхэ ылъэкIышт.

Къызэрэтиуагъэу, чыпIэ законхэр штэгъэнхэм Иофыр зынэсыкIэ, къэтиуагъэ-хэм анэмыкI лъэныкIохэри къыдэлъытэгъэнхэм егупшысэ-гъэн фаеу хъушт.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Унагъор обществэм ылъапс

Псэогъу узэфэхъуныр, илгъэс пчъагъэу къызэдэгъэшIэныр, унэгъо дахэ зэдэпшIэныр къэлогъошIу, ау IэшIэхэп. Зэ-гурылоныгъэр, шIулэгъуны-гъэр ыкIи гукIэгъуныгъэр — джары зыщыIэныгъэ гъогу зэзыпхыгъэ цыфхэм азы-фагу илэныр фаехэр. Зэдэ-псэунэу езыгъэжъгъэ ныб-жыкIитIум кIыны, гушIуа-гъуи апэ къызэригъэштхы-штыр шыгъуазэхъу, тIумэ яз ишэн адрэм тIэкIу зыдыригъэхъы-хызэ, язэфыштыкIэхэр амы-укъонхэм пашэ, зыгорэ къахэ-

фагъэми, зэфагъэгъуыжыны алъэкIыныу фэхъазырынхэ фае. Гукъау нахъ мышIэми, непэ ахэр зыщыштыр нахы-бэм ашIэрэп, шъхъадж ишэн адрэм зэрэригъэлэгъуштыр пылгъэ. Ащ къыкIыкIэ гуыцIэ мышIухэр зэраложыны, уна-гъохэр зэхъыш.

ТиреспубликкIэ блэкIыгъэ илгъэсым псэогъу узэфэхъу-гъэ унагъохэм япчъагъэ 3348-рэ мэхъу, ахэм ащышэу 1689-р зэхэкIыжыгъэх.

Зэмызэгъыныгъэхэр сыд фэдэрэ унагъуи къытэджэн-

хэ ылъэкIыштыр, ау ащ къы-кIыкIэ бзылгыфгъэм зыIэ тэзыщаерэ а зыфилыгъэм нахы нахъ тхъамыкIэу пIы-тэми хъушт. Статистикэм къызэригъэлэгъорэмкIэ, илгъэс къэс унагъо ис бзыл-гыгъэхэм япроцент 58-мэ яшъхъэгъусэхэм шъобж хы-лэхэр атырашэх. Мыр зэкIэ къызыхэкIырэр къэшIэгъуаеу щыт. Ау нафэр зы: ныбжы-кIэхэм яунагъохэм хэбзэ дахэ арылгыным пашэ щысэ тэрэз ялэн фае.

ШХОНЧЫБЭШIЭ Рузан.

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащы-псэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет гухэкIышхо шыхъугъ общест-веннэ организациеу «Адыгэ Республикэм ибзылгыфгъэхэм я Со-юз» зыфиIорэм итхъаматэу Мамый Любэ Хъарунэ ыпхъур зэрэ-щымылжырэ ыкIи ащ иунагъорэ къыпэблагъэхэмрэ афэтхъаусыхэ.

Муниципальнэ образованиеу «Адыгэкъалэ» иадминистрациерэ инароднэ депутатхэм я Советрэ гухэкIышхо ащыхъугъ Мамый Любэ Хъарунэ ыпхъур — Адыгэ Республикэм ибзылгыфгъэхэм я Союз итхъаматэ — зэрэщымылжырэ ыкIи ащ иунагъорэ илахылыхэмрэ афэтхъаусыхэ. Мамый Любэ егъэшIэрэу Адыгеим итарихъ хэхъащт уи Хэгъэгу уфэшпыкIэн, уицыфыгъэ пшъэрылгъэцкIэн ыкIи гуетыныгъэ ин фыуиIэу Иоф пшIэн зэрэфаемкIэ.

Ветеранхэм я Адыгэ республикэ Совет гухэкIышхо шэхъу АКЪУ-м икIэлэгъаджэу, АР-м ибзылгыфгъэхэм я Союз итхъа-матэу Мамый Любэ Хъарунэ ыпхъум идунай зэрихъожыгъэр ыкIи илахылыхэм афэтхъаусыхэ.



Владимир Путиным иеплъыкIэхэр истатья кыщырилотыкIыгъэх

Владимир Путиным истатьяу «Россия сосредотачивается — вызовы, на которые мы должны ответить» зыфиорэм (текстыр зэрэщытэу www.putin2012.ru зыфиорэм кыхыагъ) ипэублэ президент хэдзынхэр кызыщыблэгъэрэ лъэхъаным «лофыгъо заулэху игъэкIотыгъэу зытегушылэгъэнхэ фаемкIэ еплъыкIэу илэр ащ кыщырилотыкIын фаеу» елгытэ.

Путиныр истатьякIэ апэрэ лофыгъоу зылылэсырэр урысые политикэ системэм хэхъоныгъэ зеришлыгъэр ары. Премьер-министрэм ишлэшкIэ, зыпкэ итэу хэхъоныгъэ ышлыным ычIыплэкIэ революцием зыфыкIудыныр Урысыем итарихэ ренэу кыхыагъэрэ лофыгъоу щыт.

Хабзэр зэрэщытэу непэ зэхъокIыгъэн фаеу зылохэрэм тапэкIэ лоф зэрэшлэшт программэ гъэнэфагъэ зэрямылэр Путиным кыхыгъэщыгъ. «Политическэ процессыр зэрагъэкIэжышт шIыкIэ зэфэшхьафхэм непэ арэгущыIэх. Ау зэрэзэзэгъынхэу сыда игъо кыафа-

лъэгъурэр? Хабзэр зэрэгъэпсыгъэшт, «аныхэ цIыф дэгъухэм» ар зэраратышт шIыкIэр ара? Адэ ыужкIэ сыд тшIэщтыр?» — упчIэ кыегъэуцу Урысые Федерацием ипрезидентынымкIэ кандидатым, нэужым «пIэлэ кIыхэм тельытэгъэ хэдзынхэм» ыкIи «Урысыем амалэу илэхэм» игъэкIотыгъэу атегушылэгъэным кыфэджэ.

Совет лъэхъаным ыуж урысые экономикэмрэ общественнэрэ хэхъоныгъэ ашIын зэралъэкIышт лъэныкIохэм еплъыкIэу афырилэр етIанэ Путиным кырелотыкIы ыкIи джыдэдэм, ежэ ишлэшкIэ, Урысыем ыпашхьэ ит пшгъэрлыгъэр кыегъэнафэх. Нэужым авторым истатьякIэ дунэе экономикэм илофыгъохэм, «зэщыкIохло кIуачIэхэм» зэрэдунаеу щынэгъуапIэ зэрэрагъэуцорэм кыагущыIэ.

СССР-р зызэгъырызыжыгъэ нэуж Урысыер зыпкэ иуцожыным ичэзыу ухыгъэ хуыгъэу ыкIи ыпэкIэ лъыкIотэнымкIэ амал пстэури ащ Iэ-



кIэлэу ары истатья икIэху Путиным зэрэщылгъэрэр. Политикым зэрэхигъэунэфыкыгъэмкIэ, ар зыпкэ игъэуцожыгъэным илахышхо ежыми хышIыхьагъ, иеплъыкIэхэм адезыгъэштэрэ купэу ежэ зэхыщагъэм Урысыем граждан заом ишынагъо шхыащыхыгъ, терроризмэм ытх эппиутыгъ, хэгъэгум изыкIыныгъэрэ конституционнэ порядкэмрэ зыпкэ ригъэуцожыгъэх, экономикэр кыIэтыжыгъэ, илгъэси 10-кIэ

зэлыпытэу тихэгъэгу дунаимкIэ аныхэ экономикэ хэхъоныгъэ ин зышIыгъэхэм ясатырэ хигъэтыгъ. Статьям зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, ахэм япхыгъэу ары Путиным Урысые Федерацием и Президентэу зыхаригъэдзынэу икIэрыкIэу зыкIырихуыгъагъэр.

«Кыыхаутыгъэ статья — Урысыем щыклошт зэхъокIыныгъэхэмкIэ амалхэмрэ гухэлхэмрэ яманифестэу щыт. ЫпэкIэ цIыфхэм лофшIэным

ирынкэ иамалхэм зарагъэкIун фаеу хуыщтыгъэмэ, джы Путиным нэмыкI лъэныкIохэ шхыпкэ кыгъэлабгъорэр — экономикэм зэхэлъыкIэ-гъэпсыкIэу илэм цIыфхэм яшIоигъоныгъэхэр, ахэм ягъэсэныгъэ лъэгэпIакIэм зэрэнэсыгъэр кыыхэщынхэ фае. НэмыкIэу кэ-пIон хумэ, цIыфхэм азыныкIохэ нахыбэмэ апшгъэрэ гъэсэныгъэ зыщылэ е зэрагъэгъоты зыщашIоигъо лъэхъаным индустриальнэ экономикэм иструктурэ модель кыекIужырэп — нахыбэу шIуагъэ кэ-зытышт джырэ екIолIакIэхэр ищылабгъэх. Владимир Путиным щыIэныгъэр Урысыем тапэкIэ зэрэщыгъэпсыгъэщтым фэгъэхыгъэу еплъыкIакIэ иI. Аныхэ шхыагъэр, ащ кыIохэрэмкIи, пшгъэрлыгъэу аштагъэхэм ягъэцIэнкIи общественностым икуп зэфэшхьафхэу Урысые Народнэ фронтым кыкыоуцагъэхэр IаубытышIэ кызырэгъышIыгъэр ары» — хигъэунэфыкIыгъэ муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» ипашгъэ, партией «Единэ Россием» и Тхыаматэ иобщественнэ приемнэ ипашгъэ Михаил Черниченкэм.



Урысые Федерацием ипрезидентынымкIэ кандидатэу Владимир Путиным икандидатурэ дезыгъэштэрэ Народнэ штабэу Адыгэ Республикэм щызэхашагъэм иапэрэ зэхэсыгъо бэмшIау щылабгъ.

— Урысые общественнэ хэдзын кампание кызырэгъоу зыхэлэжыщтыр. Джы хэдзынхэмкIэ пчэгум итыщтыр Народнэ фронтым и Регион ко-

ординационнэ Совет ары, сыда пIомэ ащ хэт нэбгырабэ Урысыем и Президент ихэдзынхэмкIэ Владимир Путиным и Регион Народнэ штабы хэхыагъ, — ариIуагъ партией «Единэ Россием» и Тхыаматэ иобщественнэ приемнэ ипашгъэ, муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» ипашгъэ Михаил Черниченкэм кызырэгъоу зыхэлэжыщтыр. — ТапэкIи ренэу

Адыгеим Народнэ штаб щызэхашагъ

цIыфхэм талукIээ тшIышт, хэдзынхэм япэшлорыгъэш программэу Владимир Путиным кыахылабгъэм иположениехэм цIыфхэр ащыдгъэгъээщтыгъ, ахэм яшлэшхэр зэдгъэшлэштыгъ ыкIи ащкIэ тикандидат макъэ едгъэлуужышт.

Джащ фэдэу Черниченкэм агу кызырэгъэкIыжыгъэмкIэ, ОНФ-м и Регион координационнэ Совет хэтхэр илгъэситф пIалэкIэ хадзыгъэх. Ахэм тапэкIэ лоф зыдашIэщтыр гъэтхэпэм щылэшт хэдзынхэм В.В. Путиным гъэхыагъэ защишIыкIэ, ащ ипрограммэ иположениехэр чIыплэ-

хэм ащыгъэцэкIэгъэнхэр ары.

Республикэ Народнэ штабым пэшэныгъэ дызезыхьэрэр я XX-рэ лIэшIэгъумкIэ тренер аныхэ дэгъоу, АКЪУ-м физическэ культурэмрэ дзюдомрэкIэ и Институт иректорэу, Адыгеим ыцIэ зэрэдунаеу зэлыгъэ-шIэгъэ спортсменэу Кобл Якъуб ары. Джащ фэдэу Народнэ штабым хэхыагъэх партией «Единэ Россием» ирегион политсовет исекретарэу **Ишэ Мухамэд, В.В. Путиным иобщественнэ приемнэ ипашгъэ Михаил Черниченкэр,** Адыгэ Республикэм иве-

теранхэм я Совет итхыаматэу **Генрих Баргашук,** профсоюзхэм, наукэм, бизнесым ялIыкIохэр, культурэм, гъэсэныгъэм ыкIи нэмыкI лъэныкIохэм ялофшIэхэр.

Шгъугу кэатэгъэкIыжы: Урысые Федерацием ипрезидентынымкIэ кандидатэу Владимир Путиным исайтэу хэдзынхэм афэгъэхыгъэр щылэ мазэм и 12-м Интернетым кыщызэIуахыгъ, хэдзынхэм япэшлорыгъэш программэу Премьер-министрэм зэхигъэуцагъэм ипроект ащ кыхыагъ. Интернетыр кызыфэгъэгъэфедэхэрэм япредложенияхэмрэ яшлэшхэмрэ кандидатым фэгъэхынхэ алгъэкIышт. Щылэ мазэм и 16-м Владимир Путиным кыхыиутыгъэ статьям джыри нэмыкI статьяхэр кыкIэлъыкIощтыгъ, ахэм Урысыем и Премьер-министрэ хэгъэгум хэхъоныгъэ зеришлышт лъэныкIохэ шхыагъэхэмкIэ цIыфхэм щадэгущыIэнэу рехуыгъэ.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Транспорт амалхэр уплъэкIугъэнхэм лъатырэр зышIокIы мыхъуштым ехылабгъ

Федеральнэ законэу «Транспорт амалхэр техникескэу уплъэкIугъэнхэм ыкIи Урысые Федерацием изаконодательнэ акт зырызхэм зэхъокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм ехылабгъ» зыфиорэм тегъэпсыкIыгъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешIы:**

1. Транспорт амалхэр техникескэу уплъэкIугъэнхэмкIэ 2012-рэ илгъэсым атырэ уасэхэр зышIокIыхэ мыхъуштыр мыщ игуадзэ зэригъэнафэрэм тетэу ухэсыгъэнэу.

2. Мы унашъом кIуачIэ илэ мэхуу официальнойнэу кызыхаутыгъэм ыуж мзфи 10 зытешIэкIэ.

**Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМШЫЛ Мурат**

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 27-рэ, 2011-рэ илгъэс
N 280

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ илгъэсым тыгъэгъазэм и 27-м номерэу 280-рэ зытетэу кыдыгъэкIыгъэ унашъом игуадз

Транспорт амалхэр уплъэкIугъэнхэм лъатырэр зышIокIы мыхъуштым ехылабгъ

№ п/п	Транспорт лъэпкхэр	Техническэ уплъэкIу- ным нае уасэхэр зы- шIокIыхэ мыхъуштыр (сомэм тельытагъэу)
1.	Автомобиль псынIэхэр (М 1)	295,55
2.	Автобусхэу зионтэгъугъэ тонни 5-м шIомыкIыхэрэр (М 2)	531,99
3.	Автобусхэу зионтэгъугъэ тонни 5-м шIокIыхэрэр (М3)	640,36
4.	Хыльгъэщэ автомобильхэу тонни 3,5-рэ нахыбэ зимыонтэгъугъэхэр (N 1)	315,25
5.	Хыльгъэщэ автомобильхэу зионтэгъугъэ тонни 3,5-м шIокIыхэрэр (N 2)	620,65
6.	Хыльгъэщэ автомобильхэу зионтэгъугъэ тонн 12-м шIокIыхэрэр (N 3)	669,65
7.	Прицепхэу зионтэгъугъэ тонн 0,75-м шIомыкIыхэрэр (О 1)	246,29
8.	Прицепхэу зионтэгъугъэ тонн 0,75-м шIокIыхэрэр, ау тонни 3,5-м емыхъухэрэр (О 2)	246,29
9.	Прицепхэу зионтэгъугъэ тонни 3,5-м шIокIыхэрэр, ау тонни 10-м емыхъухэрэр (О 3)	433,47
10.	Прицепхэу зионтэгъугъэ тонни 10-м шIокIыхэрэр (О 4)	433,47
11.	Мототранспорт амалхэр (L)	98,52

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат истатус ехылаагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 28-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат истатус ехылаагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат истатус ехылаагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхьогъагъэхэр, 2007, N 7; 2008, N 4; 2009, N 12; 2011, N 6, N 11) мы кыкълэлъыкlorэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

- 1) я 31-рэ статья:
- а) ия 7-рэ Iахъ хэт гушыIэхэу «Адыгэ Республикэм играждан кыулыкъу къэралыгъо Iэ-натIэхэр, хадзырэ муниципальнэ Iэ-натIэхэр, муниципальнэ кыулыкъумкIэ муниципальнэ Iэ-натIэхэр зылыгъэхэр» зыфиIохэрэм ачыпIэклэ гушыIэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан кыулыкъу Iэ-натIэхэр, хадзырэ муниципальнэ Iэ-натIэхэр, муниципальнэ кыулыкъумкIэ Iэ-натIэхэр зылыгъэхэр» зыфиIохэрэр тхыгъэнхэм;
- б) ия 11-рэ Iахъ хэт гушыIэхэу «Адыгэ Республикэм играждан кыулыкъу къэралы-

гъо Iэ-натIэхэр, хадзырэ муниципальнэ Iэ-натIэхэр, муниципальнэ кыулыкъумкIэ муниципальнэ Iэ-натIэхэр зылыгъэхэр» зыфиIохэрэм ачыпIэклэ гушыIэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан кыулыкъу къэралыгъо Iэ-натIэхэр, хадзырэ муниципальнэ Iэ-натIэхэр, муниципальнэ кыулыкъумкIэ Iэ-натIэхэр зылыгъэхэр» зыфиIохэрэр тхыгъэнхэм;

в) ия 12-рэ Iахъ хэт гушыIэхэу «пIалъэр зауыхэр нэужым» зыфиIохэрэм ачыпIэклэ гушыIэхэу «пIалъэр зраухыгъэм епхыгъэу» зыфиIохэрэр тхыгъэнхэм;

2) я 36-рэ статья ия 1-рэ Iахъ хэт гушыIэхэу «IэпыIэгъуитфым нэс» зыфиIохэрэм ачыпIэклэ гушыIэхэу «IэпыIэгъуишIым нэс» зыфиIохэрэр тхыгъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр
Официальнэу кызыхаутырэ мафэм шыублагъэу мы Законом кIуачIэ иIэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лыгъэхьэу
ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан къ. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 29-рэ, 2011-рэ илъэс
N 68

Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет иунашъу

Универсальнэ электроннэ картэхэр кыдэгъэкIыгъэнхэмкIэ, алэкIэгъэхьэгъэнхэмкIэ ыкIи ахэм яфэIо-фашIэхэр гъэцэкIэгъэнхэмкIэ Iофтхьабзэхэм язэхэщэн ехылаагъ

Федеральнэ законэу «Къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэIо-фашIэхэм япхыгъэ Iофтхьабзэхэм язэхэщэн ехылаагъ» зыфиIорэм тегъэпсыхагъэу Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет унашъо ешIы:

1. Мы кыкълэлъыкlorэхэрэр зэшIохыгъэнхэм;
- 1) Адыгэ Республикэм экономикэ хэхьоньгъэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министерствэ универсальнэ электроннэ картэхэр кыдэгъэкIыгъэнхэмкIэ, алэкIэгъэхьэгъэнхэмкIэ ыкIи ахэм яфэIо-фашIэхэр гъэцэкIэгъэнхэмкIэ Iофтхьабзэхэм язэхэщэн иуполномоченнэ гъэцэкIэкло органэу гъэнэфэгъэнхэм;
- 2) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениеу «Къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэIо-фашIэхэр ягъэгъотыгъэнхэмкIэ лъэныкъуабэ кызызлызыбытырэ гупчэр» зыфиIорэр универсальнэ электроннэ картэхэр кыдэгъэкIыгъэнхэмкIэ, алэкIэгъэхьэгъэнхэмкIэ ыкIи ахэм яфэIо-фашIэхэр гъэцэкIэгъэнхэмкIэ

Iофтхьабзэхэм язэхэщэн фэгъэгъэнхэм.

2. Адыгэ Республикэм экономикэ хэхьоньгъэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министерствэ Адыгэ Республикэм ишэпхэ правовой актхэр мы унашъом диштэхэу шыгъэнхэм епхыгъэ предложениехэр къахильхьанхэм.

3. Адыгэ Республикэм IофшIэнырэ социальнэ хэхьоньгъэмрэкIэ и Министерствэ:

- 1) уполномоченнэ организацием итхылгъэхэм зэхьоклыныгъэхэр афишIынхэм;
- 2) а организацием гъэпсыкIэу иIэмрэ нэгьырэ пчъагъэу иштат хахьэрэмрэ зэхьоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм епхыгъэ предложениехэр къахильхьанхэм.
4. Заштэрэ мафэм шыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМШЫЛ Мурат къ. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 15, 2011-рэ илъэс
N 259

Адыгабзэ умышIэу сыдым адыгэ уишIына!

Щыф лъэпкъ пэпчэ бзэ гъэнэфэгъэ Iуль, а бзэр ары щызыгъалэрэр, игъашIэ лъызыгъэ-кIуатэрэр, хэхьоньмкIэ, ыпэкIэ лъыкIотэнымкIэ амал къезытырэр. Мылкъушхоу бзэр цыфым IэкIэлъ. Ным зэрэхэмыдэхэрэм фэд, ныдэлъфыбзэр кыхэхьынэу шытэп, ар уанэ-уатэмэ кыпIуальхьэгъэ былымшху. Арышъ, ащ уепэгъкIын, Iум-пэм пшIыныр акъылынчъагъ, цыфыгъэнчъагъ. Ар кызыгурымылорэ ны-тыхэм ясабийхэм япIункIэ чIэнэгъэшхо ашIы.

Лъэханэу тызыхэтым адыгэ ныбжьыкIэмэ бзэ зэфэшъафхэр зэрашIэн фаем хэти ехьырэхьышэрэп — ар щылаклэм кыгъэуцурэ Iофыгъохэу зэшIомыхыгъэмэ мыхъуштхэм ащыш. Ау зыщыдгъэгъушшэ мыхъуштыр сабыеу зыныдэлъ-

ныгъэ-пIуныгъэ тэрэз ебгъэгъотыным пач, лъытэныгъэ нэмыкIхэм афишIыным пач ежышъхъэ ылъытэжъын ылъэ-кIынэу плугъэн фач. Гухэкл нахь мышIэм, ар икыу фэдиэу ны-тыхэм къагурылорэп.

Гурыт еджапIэхэм непэ адыгабзэр, адыгэ литературэр ыкIи адыгэ хабзэр Программэм тетэу ащызэрагъашIэ, тхылъэу зреджэхэрэри ыпкIэ хэмылэу еджакомэ къараты. Адыгабзэмрэ адыгэ литературэмрэ нахь дэгъоу зышIэхэрэр къагъэнэфэнхэмкIэ еджапIэхэм, къалэм ыкIи республикэм зэнэкъокъухэр ащызэхашэх. Илъэс пчъагъэ хъугъэшъ Хьалъэкъое гурыт еджапIэм икIэлэеджакIохэм къэлэ ыкIи республикэ зэнэкъокъухэм апэрэ чIыпIэхэр къащакъых. Ахэр ТхьалI Инвер, ТхьалI Азамат,

къухэр кIуагъэх. Ахэм сэсшъхъэкIэ сахэлэжъэнэу синасып кыхыгъ — Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъокIэ ыкIи имылыкIэ Москва сыщылаагъ. Зэнэкъокъум регион щэкIмэ къарыкIыгъэ нэгьырэ тIокитIурэ зырэ хэлэжъагъ. Зэнэкъокъур гъэшIэгъонэу кIуагъэ. Ащ хэлажъэхэрэм якъэгъэлъэгъонхэм язэкIэлъыкIокIэштымкIэ пхъэдз зашIым, я 22-рэ номерым сикъэгъушIэгъу-сикъэшIыгъохэр тефагъэх.

КIэлэгъаджэу къекIоллагъэхэм бзэм изэгъэшIэнкIэ, урокхэм ятынкIэ амалэу алэкIэлъхэр, хэкоу, округэу, республикэу кызыдикIыгъэхэр, лъэпкъэу зыщышхэр, яшъуашэ зыфэдэр къырагъэлъэгъу-кIын, къыраIотыкIын алъэ-кIыгъ. Анахь дэгъур кыхэхыгъуаеу зэрэщытыгъэр жюриим хэтхэми, ащ итхьамати ягушыIэхэм къахэщыгъ.

Академикэу, шIэныгъэхэмкIэ Урысые Академием и Президиум хэтэу А. Г. Асмоловым, зэнэкъокъум изэхэщакIоу О. И. Артеменкэм, филологие шIэныгъэхэмкIэ докторэу, МГУ-м ипрофессорэу, жюриим итхьаматэу Д.М. Насиловым ыкIи нэмыкIхэм хагъэунэфыкIыгъ анахь лъэпкъ цыкIуми ыбзэ кыгъэгъэунэнымкIэ, хигъэхьоньмкIэ, ыпэкIэ лъыгъэкIотэнымкIэ непэ амал зэфэшъафхэр зэриIэхэр. Ар апэрэу зэпхыгъэр ежы лъэпкъыр ары, ащ ишIоигъоныгъэхэм лъэпкъ Iофхэм чIыпIэу щаубытырэм елътыгъэр бэ.

Къэралыгъо Думэм лъэпкъ IофхэмкIэ и Комитетрэ Урысыем и Министерствэу чIыпIэхэм хэхьоньгъэ ягъэшIыгъэным фэгъэзагъэмрэ лъэпкъ Iофтхьабзэхэу зетхьэхэрэмкIэ, тисэнэхьат тызэрэфэшпыпкъэмкIэ рэзэныгъэ тхылгъэр къытфагъэшъошагъэх, шIухьафтынхэр къытатыгъэх. Номинациеу «УМК-м изэхэщакIу» зыфиIорэмкIэ Щытхъу тхылгъэ кысфэгъэшъошагъ.

Непэ «шъопсэу» яслэмэ шIоигъу акъылэгъу кысфэхьуи кысфэгумэкIыгъэхэу, кысфэгъулэгъэхэу Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ иIофшIэу Ситимэ Сарэ, Нэгъуцу Аслъанрэ ишъхьэгъу-сэу Нэгъуцу Симэрэ (ООО-у «Адыгэ унэ»), Лъэпкъ театрем, Хьалъэкъое КIэлэгъэдджэ коллективым, гъэсэнэгъэмкIэ Адыгэкъалэ игъэIорышIапIэ иIофшIэу, Лыхьурэ Марыет, гъусэ кысфэхьуагъэу Хьалъэкъое гурыт еджапIэм икIэлэеджакIохэм Хэжэ Сусанэ, сIахьылхэм, сибын-унагъо.

ШУМЭН Замир.
Хьалъэкъое гурыт еджапIэм адыгабзэмкIэ ыкIи адыгэ литературэмкIэ икIэлэеджакI.

Сурэтым итыр: Шумэн Замирэ джабгъумкIэ яшэнэрэу щыт.



фыбзэ икыу фэдиэу зымышIэрэм нэмыкIыбзэмэ язэгъэшIэн къын кызырэфэхьурэр ары, сыда пIомэ зэрегъушхьсэрэр ежы ыбз, иныдэлъфыбз. Сабыеу зыныдэлъфыбзэ зэхэзымыхыгъэу, зымышIэрэм урысыбзэр дэгъоу ышIэнкIи мэхьу, ау ар къэхъумэ, икIалэмэ ялэпкъыбзэ ашIэшт пIоу ушымыгугъ. Джащыгъур ары лъэпкъым «ипсауныгъэ» кышъыкIэнэу зыригъэжышхьтхь. Адыгабзэ умышIэу сыдым адыгэ уишIына!

Урысыем щыпсэурэ лъэпкъ зэфэшъафхэм, анахь цыкIлэхэм анэсыжъэу, абзэ зэрагъэшIэнымкIэ амал гъэнэфэгъэхэр яIэх хъугъэ. Ахэр кызыфагъэфедэхэзэ, республикэ зэфэшъафхэм ежы абзэкIэ егъэджен-пIуныгъэ Iофтхьабзэхэр ащызэхашэх.

Адыгэ хэкур республикэ зыхъугъэм кысфэгъэжыгъэу лъэпкъ Iофыгъошхохэр щызэшIуахых. Урысыбзэмрэ адыгабзэмрэ къэралыгъуабзэхэу агъэнэфэгъэх. Лъэпкъ шIэжъым зыкIэлэты. Арэуштэу щыт нахь мышIэм, гъэсэнэгъэ-пIуныгъэ Iофхэр икыу фэдиэу тиреспубликэ зэшIохыгъэ шхъу пIон плъэкIыштэп. Тыадыгэми, адыгабзэр зышIэу (дэгъоу гушыIэу ыкIи тхэу) тхэтыр нахь макI, адыгэ хабзэр шъорышIыгъэкIэ зезыхьэрэри бэкIай. Нахьжыкм илорэр сыдигъокIи хэзагъэ, ау непэ тинахьжыжхэм гу алъызымытэрэр нахьыбэ мэхьу. Сабыеу унагъом исым гъэсэ-

Бэшкэкъо Нэфсэт, ТхьалI Амдэт, ТхьалI Сайд, НакIэ Рит, Шумэн Марин, Лыхэсэ Фатим, Мыгу Асыет, Сет Саид, Шумэн Асфар, Къошк Зарем, Хьодэ Сусан, Хьодэ Асыет, Датхужь Фатим, нэмыкIхэр. Езыгъаджэхэрэр Псылущо Риммэрэ Шумэн Замирэр.

КIэлэеджакIомэ язэхашIэ, ягушхьсэ нахь куу ыкIи нахь лъагэ хьунхэм пач урок зэфэшъафхэр, внекласснэ Iофтхьабзэхэр, экскурсиехэр, зэIукIэгъухэр зэхэтэшэх. Тиныдэлъфыбзэу адыгабзэр тэ шIу тымылгъэу, тымыгъэлъапIэмэ, хэта ар зилгъэпIэштхьт? Титхылхэм, тигъэзет-журналхэм тэ тямьджэмэ, хэта яджэштхьт? Лъэпкъэу узыщыщым ишэн-хабзэхэр пхэмылхэу, уиныдэлъфыбзэ Iум-пэм пшIымэ, сыдэуштэу «силъэпкъ шIу сэлъэгъу» пIон плъэкIышIа! «Сыадыг» зылорэ пстэури адыгэ хъушIа? Ау хэбзэ унашъокIэ лъэпкъым лъытэныгъэ зыфебгъэшIыжъын плъэкIыштэп.

Тикъэралыгъо лъэпкъэу щыпсэухэрэм абзэ дэлэжъэнхэмкIэ, къахIэхьухьэрэ ныбжьыкIэхэм ягъэшIэгъэнымкIэ Iофтхьабзэ гъэнэфэгъэхэр щызэрахьэх. Илъэс пчъагъэ хъугъэу (нахь тэрэзуу къэлэпIон хъумэ — илъэсиф) зыныдэлъфыбзэкIэ езыгъаджэхэрэр зыхэлэжъэхэрэ зэнэкъокъухэр Урысыем щызэхашэх. Мыгъэрэ илъэсым, шэкIогъум и 21-м кысфэгъэжыгъэу и 24-м нэс зэнэкъо-



ГЪЭЗЕТЕДЖЭХЭМ ЯЕПЛЪЫКІЭХЭР

*Непэрэ мафэм цыфхэр жьгъэибзэ хьугъэх,
Тыдэ хьугъэха иныжъхэр, блэгъомжъхэр..?*

(«Гугъэм имэзах» зыфиорэ фильмэм
кыыхэхыгъ)

Икыгъэ лэшлэгъум зэрэдунэу наукам нахь зыкышылэ-тыгъ.

Блэкыгъэ лэшлэгъухэм ябгъапшэмэ, илээс 20 — 30-кІэ узэкІэлэбжэмэ тфэмыукІочы-нэу кыттыхьуштыгъэхэр джы тызэсжыгъэ Іофых. Дунэе наукамы нахь зиушъомбгъугъ. Арэуштыгъытми, Іофыгъо ыкІи упчІэ зэфэшъафхэм шІэныгъэлэжъхэм зетекІыхэрэ еплъыкІэхэр джыри афырІэх, джэуап кызырамытышъухэрэм «гипотеза» е «миф» зыфэпІощт цІэхэр афагъэшъуашэ, ау ащ пае шІэныгъэ шыпккъэм нахь пэблагъэ хьухэрэп.

Сэ зигугъу къэсшІы сшІоигъор нарт эпосы ары. Уегупшысэмэ, адыгэмэ ялыхъужь эпосэу «Нартхэр» зыфиорэр пшысэкІэ тлытэу мэкІэ-макІэу тесагъ. А шІошхъуныгъэм ситхыгъэ кышчыфэзгъэзэжы сшІоигъу.

Сыда кытырэр етІэн наукам — археологиэм?

1939-рэ илээсым Голландиэм шыщ археологу Ральф фон Кенигсвальд кьалэу Гонконг цыфшхэр кышчыгъотыгъэх, джырэ цыфым ыцэхэм фэди 5-кІэ ахэр нахь иных. Ахэр зыцагъэхэр зэпсаум килограмм 500-м нэсэу кышчыгъотыгъэх, илэгагъэкІэ метри 5-м клахъштыгъ.

Ащ нэмыкІэу, Курджым, чылэу Удабно зыфиорэм пэмычыжъэу метри 4-м кьехъухэу хьа-

дэ кьупшъхъэхэр кышагъотыгъэх. Америкэм иштатэу Невада цыф лъэужхэр сантиметрэ 51-рэ хъоу, лъэбжъхъхэм метрэрэ ныкьорэ — метритІу фэдиз азыфагоу шагъэунэфыгъэх.

1999-рэ илээсым Кенийскэ псыхъураем итыгъэкъохъепІэ Іушъоу Туркан занкІэу (Іэтыгъэу, зандэу) кІорэ псэушъхъэм икьупшъхъэхэр кышагъотыгъэх. Илээс миллиони 4-кІэ узэкІэлэбжэмэ ары ар зыпсэуштыгъэр. Ащ ышъхъэ кьупшъхъэ исурэт журналеу «Natie» зыфиорэм гъэтхатэм кыыхъгъагъ. ИзэхэлъыкІэкІэ кьагъотыгъэ псэушъхъэр илээс мин 30-кІэ узэкІэлэбжэмэ псэуштыгъэ цыфым нахь фэд.

ШІэныгъэлэжъхэм нарт эпосым изэхэлъхъан я 8 — 7-рэ лэшлэгъухэм кьахиубытагъэу аІо. Ау зигугъу кьэтшІыгъэ кьэбархэм кыраІотыкІы цыфышхэр зышчыІэгъэх уахътэр лэшлэгъу нахь чыжъхэм зэрапэблагъэр.

УпчІэр нахьыб джэуапым нахьы. Наукам кыІорэм утештыгъэ, мы кьагъотыгъэ хьадэ-кьупшъхъэхэр цыфым ием пэблагъэхэмэ (фэдэхэмэ), «а цыфышхэрэ иныжъхэм такыте-кыгъ» тІоу, гипотезэ кьэдгъэу-цун тІыэкІышт.

Ижырэ кьэхэлъэжъэу штатэу Огайо (США) шыІэм иІэгъо-блэгъо чыгъухэм гъуаплэм хэшІыкыгъэу, килограмм 30 кышчыгъэу, отычышхо кырагъотагъ.

Ащ ехышчырэу чыгум хэлугъэу штатэу Висконсин етІани кышагъотыгъ. Уегупшысэжыныу шытэп ахэр зыгъэфедэштыгъэхэр кІочІэшхо зыхэлъ цыфхэу зэрэшчыгъэхэм. Отычыр тэ тызхэт уахътэм Миссури итарихъ ургъонгъэмэ ахэлъ.

Икыгъэ лэшлэгъум ия 60-рэ



Шыф лъэужхэм сантиметрэ 50 — 60 яинагъ.

илээсхэм советскэ археологхэм янасып кыыхыгъэ динозаврэхэм якъупшъхъэхэр Сыбыр кышагъотыгъэхэу. А кьупшъхъэхэм ащыщ шэбзашхэм ыпэшхо папчІэ хэлугъэу шыт.

А пстэум яхьыллагъэу зэфэхьысыжъ пшІын плэкІышт кьупшъхъэшхэхэу археологхэм кьагъотыгъэхэр зиягъэхэр цыфышхэрэ, ижырэ тарихым ыпэкІэ псэуштыгъэхэу. Ар озыгъаІорэр ахэр гъуаплэм игъэ-ткІун зэрэфІэпІэсагъэхэр ыкІи динозаврэхэм апэблагъэу зэрэпсэуштыгъэхэр ары. Динозаврэу зигугъу кьэтшІыхэрэр нарт эпосым кыыхэмыфэхэу шытэп,

ахэр ащ блэгъожькІэ шыхэгъэ-унэфыкыгъэх.

Къалэу Карсон-Сити (США, штатэу Невада) пэмычыжъэу цыфым ыльэкъо пІанэхэм яльэужхэр пшэхъуальэм кышагъотыгъэх. Лъэужхэр нафэх, ахэр цыфым зриехэр кыбгурыІоным пае шІэныгъэшхо ищыкІагъэп.

Ахэм сантиметрэ 60 яинагъ, уахътэу зыпэблагъэр кьэпІощт-мэ, илээс миллион 248-рэ фэдиз аныбжъ. Джащ фэдэу Туркмением кышагъотыгъэ лъэужхэм илээс миллиони 150-рэ аныбжъэу агъэунэ-фыгъ.

Тарихълэжъмэ кызыраІорэмкІэ, ижырэ цыфым илэужхэр джырэ цыфым иемрэ зэрэзетекІыхэрэ закъор яинагъ ары. Цыфым илэужхэм алэмычыжъэу динозаврэ лъэбжъишым илэужы кьагъотыгъ.

Цыфышхэхэм ялэшлэгъу динозаврэхэри кыхеубытэхэмэ, дунаим кызырегъэхъугъэхэу чыгум шызэдытетыштыгъэх, цыфышхэр а псэушъхъэхэм яшакІощтыгъ. Кьупшъхъэхэм яинагъэ тэ джы тэгъэшлагъо шъхъае, ащыгъум цыфышхэхэм ябгъапшэхэмэ, динозаврэхэм ащ фэдизэу шынгъошхо афырІагъэп. А зэманым пстэури зытетын фае тэтэу кІощтыгъэ. Цыфым дунаим мамыр шыІа-кІэр дигощыштыгъ. Ары мы тхыгъэм икьежапІэ зигугъу кышчышхырэ — «Непэрэ мафэм цыфхэр жьгъэибзэ хьугъэх...»

Нарт эпосы пшысэп

ЗэрэхъурэмкІэ, нарт эпосы пшысэп, шыпккъэм изэхъокІыгъэ кьэлъакІ нахь.

Насрэн пае таурыхъ шыІ. Кьушъхъэ лъагэм ышыгу дэдэ, уцыр кызышчымыкІыжырэ чыпІэм, осымрэ мылымрэ азыфа-гу, мыжъо хьурэшхо шылгъ. А мыжъом лыжъ тес. Тыжынышхо шъхъащыр чыгум кьэсэу тет, ыпкышъол зэрэшчытэу цыфжъ куур кьекІыхыгъ. ЫІэ-бжъэнэ-лъэбжъанэхэр кІыхъэх ыкІи ятеплэкІэ бгъэжымы ыльа-бжъэхэм афэдэх. Ыпшъэрэ ыпкышъолырэ пшъэхъухэр кьащэкІыгъэх.

Зэгорэм ар Тхьэшхом иунэІу-тыгъ, ау ипэгагъэ нахь хэмылгъэу кьушъхъэ цакІэм раІулыгъагъ. Бэп а лыжырэ зыльэгъунэу хьугъэр, гъогоу ащ дэжъ екІуа-лІэрэм шынгъо мин епхыгъ, арышъ, зыпарымы ар тІолэгъу-гъо ыльэгъунэу ифагъэп. ЯтІо-нэрэу зыльэгъунэу зинэрыгъы-гъэхэр кьушъхъэм дэІуаешты-гъэх, ау кьагъэзэжыштыгъэп — хэкІуадэштыгъэх.

Лыжъ жэкІэ кІыхъэм дэгущыІэгъагъэхэр кьашІэжыхъэу бэ зыгъэшлэгъэ цыфхэр кьушъхъэхэм ахэсых. Ахэм кызыраІотэ-жырэмкІэ, лыжымы ыдэжъ кІохэрэм упчІищ кьаритыштыгъ: сыд фэдэу цыфхэр псэухэра, пхъэшхъэ-мышъхъэ чыгъмэ дэгъоу кьапэкІа ыкІи ныбжы-кІэхэр сидэуштыгъ агъасэхэра? Лыжырэ кыфалыатэрэм едэІу-штыгъ, ау макІэ кызырэхэкІы-штыгъэр джэуапым ыгъэразэу.

(Т. Лапинский,
1863-рэ илээс).

Зигугъу кьэтшІыгъэ пстэум афэгъэхыгъэу джэуап упкІэ-пкыгъэ шыІэп, кызырашІошІэу ягупшысэхэр кыраІотыкІыхэ нахь.

ЮСЫП Заур.

Хьакурынэхьабл.

Дунаим тетэп цыф лъэпкъ джыкІэ илгъапкъ шъуашэ имылагъэу. Цыф лъэпкъ зэфэшъафэу шыІэхэр зызэхэхъэхэкІэ, зэрыгушхэхэрэ шъуашэу ащыгъыштыгъэхэр ежъ лъэп-кыым ишъуаш арыгъэ.

Непэ зигугъу кьэсшІымэ сшІоигъор тиадэгъ лъэпкъ ижы-кІэ ыхъыштыгъэ адыгэ шъуашэр зэрэчІэтынагъэр, ар хьэтэп-мышъ зэрэшІыгъэр ары. Егъа-шІэм тиадэгъ лъэпкъ ишъуашэ нахь дахэ шымыІэу альгъэшты-гъэ. Адыгэ шъуашэр шыгъэу хьульфыгъэми бзыльфыгъэми зыплэгъукІэ, уемыхъопсэн плэкІыштыгъэп. Адыгэ цы-фэу ар зыхырэм ыпкъ фэны-кьуагъэу иІэхэр хигъэкІуакІэу шъуашэр дыгъагъ.

Непэ зэкІэми кІэу кьэжъэрэм дырагъаштэу рагъэжагъ, шы-гъын кІакохэм ыкІи кІэко дэдэ-хэм ячэзыу кыыхъагъ. Нахьып-кІэ шыгъыным кырыпшІэнэу шытыгъ ар зышыгъым ишэни, иакъыли, изекІуакІи. Нахь зы-зышІомыдэйхэм нахь заухъу-мэштыгъ. Ащ пае ахэм нахь уасэ афашІыштыгъ.

Уахътэр зы чыпІэ итырэн, ыпэкІэ ренэу лъэкІуатэ, ащ да-кІоу хэтрэ лъэпкы ихэбзэ-шап-хъэхэми зэхъокІыныгъэхэр афэ-хъух. Непэ анахь бырсыр кызы-пыкІырэр, мыхъуныбэ зыхалъа-гъорэр тибзыльфыгъэхэм ящы-гъын, ахэм зызирафапэрэр ары. Уадыгэ бзыльфыгъэмэ, уищы-гъын адыгэ хабзэм диштэу, кье-кІоу, шапхъэм итэу пшыгъымэ, дахэ, лъэгъупхъ. Ау шыгъыныр

Уищыгъын кьежъэгъакІэ нахьы...

гуштэгъуаджэу, дышъэмрэ ты-жынымрэ зэрыблэу ащ кьеулэ-лэххэу, шыгъыныІур лыеу игъэ-чыгъэу, кІакоу, ыльэгонджэ-мышъхъэ кэмысэу е лыагъэу кІыхъэу, бгъуипІымыкІэ иджанэ бгырыпхыпІэм нэсэу зэгохыгъэу зыхъукІэ, гомыІу.

Ащ фэдэ зыфэпакІэр зыплэгъукІэ, гур егъэузы. Сыдигъуа тиадэгъ бзыльфыгъэхэм хьу-льфыгъэ гъончэдджхэр ащыгъэу зыхъугъэр? Уапэ итэу кІорэ цы-фыр хьульфыгъэми бзыльфы-гъэми зэхэпшыкІырэн.

Лъэш дэдэу гум кьеорэр Тхьэм кьаритыгъэ шъхъац кІы-хъэ дахэхэм зэрарыджэгупэхэ-рэр ары. Уапашъхъэ итыр хьу-льфыгъэми бзыльфыгъэми умы-шІэу, шъхъац тІэкІур пыжышым фэдэу пІыеу, кІэупсыхъагъэу зыплэгъукІэ, гур егъэкІоды. Анахь гукъаор тибзыльфыгъэ-хэм ащышхэр хьадагъэм кІохэ зыхъукІэ, джэгум, нысатэм е ешхэ-ешъом кІохэрэм фэдэу зы-зирафапэрэр ары.

Арышъ, модэ пстэуми, зэрэ-хъурэмкІэ, анахь дахэр Тхьэм ишапхъэхэм апэшІуемыкІоу, бзыльфыгъэм ыпкъ идэхэгъэ фэ-сакъэу, ар кьэзыухъумэрэ шы-гъыныр ары. КъыомыкІушчт шы-гъыныр зышымылгъ, цыфмэ ащыгъым фэдэ зышылгъ, модэ «дахэкІэ» закъыхэмыгъэш.

Ныхэр, тыхэр, тижыыхэр ащ фэдэ хэбзэнчъэ зекІокІэ-гъэпсы-кІэхэм тапэуцужыны, тишэн-хэ-бзэ-зэхэтыкІэ дахэхэр зыукъохэ-рэм зыдядгъэшІэжыны, ахэр чІэгымынэхэм тыпылгъын фае. Шъхъэлытэгъыныгъэр, укытэр, Іэдэбныгъэр, лъэпкыым ишэн шъхъаІэхэр зэригъэлъэпІагъэ-хэр ары адыгэ бзыльфыгъэм иштыгъу чыжъэу зыкІэлугъэр. Зихабзэ зыукъоу, ар зихъэтэпэ-мышъ адыгэ бзыльфыгъэм емы-кІу кьехъы.

Хэгъэгъу пстэуми ямодельер-хэр непэ зыпылгъэу Іоф зыда-шІэрэр, сэ сишІошІыкІэ, цы-фым итІэхъэ-нахъэ, ыпкъ ифэ-ныкьуагъэхэр кьэгъэлъэгъогъэн-



хэр ыкІи укытэр шІокІодыныр ары. Хъайуанхэм гъэбылгыгъэ зэрямыІэм фэдэу цыфыр хъу-ным Іоф дашІэ. Непэ ныбжыкІэ модэм кыгъэлъэгъорэ шыгъын-хэр анахъэу зыфэгъэзагъэхэр зы-шэни знакыли мыуцугъэхэу, ищыІэкІэштми егупшысэгъу имыфагъэхэр ары. Непэрэ ти-бзыльфыгъэ ныбжыкІэхэм модэ тхьамыкІагъоу кызыди-хырэ икьоу кьагурыІорэн. Альэгъурэр зэкІэ дахэу, дэгъоу кызырашхырэу лъэшэу дэи.

Сыд фэдэ шыгъынхэ джы не-пэ модэм кьафихыгъэу ти-ныбжыкІэхэм зышалъэхэрэр? ЫкІыбкІэ бгым нэс игъэчъы-

гъэу, ыгупэкІэ ныбджыр кы-хиубытэу, ныбэр кьыдэщэу, кІэ-ко дэдэу, зэжъу дэдэу ашІырэ шыгъынхэр ары. Убзыльфыгъэ ныбжыкІэу, уидэкІогъоу, гъэ-былгыгъэ горэ уимыІэныр да-хэп, ар хъайнэпагъ. Непэ шыгъын дэгъухэр пщэфынхэ плэкІышт. Ау пщэфырэм уеплгъын фаеба! Цыгъынэу зышыплэгъэрэм пкы-шъолыр ыгъэбылгъын фае.

Лъэшэу сыгу хэкІырэр тиныб-жыкІэхэм модэм тхьамыкІагъоу кьафихырэ емыгупшысэхэрэ ны-тыхэм узэрарыхьыллэрэр ары. Яльфыгъэхэм зышалъэрэ шы-гъынхэм афэдэхэу, модэм ды-рагъаштэу зызыфэпэрэ ныхэм япчъагъэ нахьыбэ зэрэхъурэм гур егъэкІоды. Арэп, илээс 60 — 65-рэ ухъугъэу кІэлэщыкІу шы-гъын зышыолэкІэ хъуна? Цы-гъынэу кьашІырэр бэ. О уныб-жыкІэ кьыокІушчт шыгъыныр зышылгъэба!

Непэрэ дунэе тхьамыкІагъом кыныбэ кызыдихыгъ. Телеви-зорым емыкІубэ кьегъэлыагъо. Ахэр зэкІэ пшІошъ бгъэхъупэ хъушчтэп. Ахэм о уиакылыкІэ уахэмылпыхъажъэу, уахэмы-гупшысыхъэу зэкІэ бгъэцакІэ-мэ, ухэукошчт. КІэу кьэжъэрэм кыыхэпхынэу хэлъы шыІ. Ау зэкІэми анахь дэгъур шыгъынэу ппкышъол зыухъумэштыр, зыгъэдэхэштыр, уитеплгъэ дахэ кьэзышІыштыр ары. Джащ фэдэ шыгъыныр анахь шыгъын дахэу кыысшІошы.

ХЪОДЭ Сэфр.

Хьэлъэкъуай.



Льэпкь музыкальнэ искусствэм лъэуж нэф пхырищыгъ Сэмэгү Гошнагъо Аюбэ ыпхъум. Ащ ымэкъэ лъэш жыгъуу къэбзэ лъэкIыхъагъэ зэ зэхэзыхыгъэм ныбжьырэу ыгу кынагъ. Гошнагъо ыусыгъуу кылоштыгъэ орэдхэр ыкли зэкIэ ирепертуар хэтыгъэхэр тилъэпкь культурэ хэтыхъагъэх. Хэта ямьдэлугъэр зэлыа-шэрэ артисткэм «Сэрмафэр», «Косынкэ пльыжъ», «Хэбзэ дахэу тэ тилэр джаш фэд», «Гупшыс», «Заур», нэмыкI орэд дэхабэр кызырилоштыгъэм.

Сэмэгү Гошнагъо Тэхьутэмы-кьое районым ит шапсыгъэ къуаджэу Псэйткыу щылэ мазэм и 30-м, 1928-рэ ильэсым кыы-щыхъугъ. 1950 — 1951-рэ ильэс-хэм Мыекьопэ кIэлэгъэджэ институтыр кыухи, АНИИ-м Иоф шишIэу ригъэжъэгъагъ. 1953-рэ ильэсым ныбжьыкIэ купэу Адыгеим икIыхэрэм ахэ-тэу Гошнагъо Ленинград дэт кьэралыгъо консерваторием иорэдыло отделение агъакIо, 1959-рэ ильэсым кьеухы.

Гошнагъо орэдыр кыло кьодыемэ ригъэкъуштыгъэп, ащ гурэ псэрэ зэрэфишIыштым, драматизмагъэ зэрэхильхъа-штым лъэшэу Иоф дишIэштыгъ. Концерт ИофшIэнышхом готэу, шьошэ зэфэшхъафхэм арыль музыкальнэ произведенихэр еусых. Орэд сборникхэм ямы-закъоу, кIэлэцIыкIу орэдхэри 20 фэдиз хъоу илэх. Орэдыр гъусэшIу зыфэхъугъэ Сэмэгү Гошнагъо цыфхэм анахэ зэрэ-шлагъэр «Хэбзэ дахэу тэ тилэр джаш фэд» зыфилоэр ары. ИкIэсэгъэх орэдыжъхэу льэпкь тарихъ лъэпсэ куу зилэхэр зэ-хифхэзэ, гучIэм нигъэсхэу кы-лонхэр. ПкIэнтIэпсэу кьехыгъэр хъаулые хъугъэп, 1967-рэ ильэ-сым «Урысыем инароднэ артисткэ» зыфилоэр щытхъу-цIэр, орденэу «Дружба наро-

«Искусствэр» зыпIокIэ, апэу шъхъэм кыхьэрэр музыкэр (орэдыр), къа-шъор, зыкъэшIын-къэгъэлъэгъо-ныр арых. Орэд мэкъэмэ жъынчым анахэ гу утылугъэри кызыхегъэшхъожы; пщынэ мэкъэ дахэм ныбжьи кьэмышъуагъэри зэрымырэу пчэгум кырещэ — зыкы-регъэгъоты. Арыштын «пщынэ зы-хэмытрэ орэд зыщымылурэ джэгоп» зыкIалорэр.

Льэпкь искусствэр лызыгъэкIотагъэхэр



Сэмэгү Гошнагъу



Анджэрэкьо Вячеслав



Льэцэрыкьо Ким

дов» кыфагъэшъуашэ. Орэ-дыло инэу зэрэщытым имыза-къоу, адыгэ льэпкь орэдхэм язэхэфын-зэгъэшIэн пылгыгъ. Тбилиссэ кьэралыгъо консер-ваторием иаспирантурэ ше-джэзэ, инаучнэ ИофшIагъэу «Особенности старинного адыгского творчества» зы-филоэр кыхиутыгъ. Урыс орэдхэри дахэу кылоштыгъэх, ымэкъэ гохъ лъэш диштэрэ усэн зэчыйри хэлъыгъ, Иоф-шIэкIошхо IэпIэсагъ.

Сэмэгү Гошнагъо 1995-рэ ильэсым идунай ыхъожыгъ, ау зышIэштыгъэхэу, зигунэсыгъэ-хэм ащыгъушIэцIэп.

Анджэрэкьо зэшхэу Чеславрэ

Вячеславрэ орэдым ацIэ чы-жъэу зэригъэлугъэм тыщы-гъуаз. НахьыкIэу Вячеслав бэгъашIэ хъугъэп, ау орэдымкIэ искусствэм лъагъо щырил. **Анджэрэкьо Вячеслав** щылэ мазэм и 14-м, 1942-рэ ильэсым Кошхъаблэ, орэдыр зышагъэ-лъэпIэрэ унагъом кыышхъугъ. Кьоджэ еджапIэр кызыеух ужым Адыгэ театром артистэу Иоф шишIагъ, баяным кы-ригъалоу, орэдыр кылоу чанэу зыкыгъэлъэгъуагъ. 1964-рэ ильэсым Мыекьопэ музыкаль-нэ училищыр кыухыгъ. Сара-тов дэт кьэралыгъо консерва-торием дирижированиемкIэ ишIэныгъэхэр цигъэпыта-

гъэх. Музыкэр ыгукIэ икIасэу, тIысымэ, усэу ихэбзагъ, джаш фэдэ сэнаушыгъэ хэлъыгъ. Пасэу орэдхэр ыкли хор произ-веденихэр ытхыгъэх. Музыкэр кIэлэгъэджэ училищым щари-гъашIэу, адыгэ льэпкь хорым ипашэу (1968 — 1972) ыкли ащ ыуж музыкальнэ училищым музыкэмкIэ икIэлэгъаджэу, директорым егъэджэн Иофым-кIэ игуаджэу ильэс 22-рэ Иоф ышIагъ. Композитор Иофым орэдкьэлоныри дигъэцакIэ-штыгъ.

1993-рэ ильэсым Анджэрэкьо Вячеслав адыгэ орэдыло ан-самблэу «Орэд» зыфилоэрэм изэхэщэкIуагъ. АР-м имузы-

кальнэ культурэ ащ ИофшIэн-кIэ ыгъэбаигъ. 1994-рэ ильэ-сым Вячеслав искусствэхэмкIэ республикэ еджапIэм идирек-тор мэхъу, кытIэкIэхъухъэхэр дахэу искусствэм хэуцонхэмкIэ фэльэкIырэр ышIагъ. Творче-скэ ИофшIэгъэшхо зилэ Анджэ-рэкьо Вячеслав игъэхъагъэхэм уасэ къафашIыгъ, «Адыгэ Республикэм искусствэхэм-кIэ изаслуженнэ ИофшIэ-шху» зыфилоэр щытхъуцIэр тефэ дэдэу кыфагъэшъошагъ. Унэгъо дахэ кыычинагъ.

ЗэлыащIэштыгъэ пщынэо IэпIэсэштыгъэу **Льэцэрыкьо Ким** пэсащэу зэрэтхэкIы-жыгъэм пае ыцIэ кьетIо кьэс тыгу ефызы.

Щылэ мазэм и 16-м, 1943-рэ ильэсым Кимэ къуаджэу Псэй-тыку кыышхъугъ. Льэпкь му-зыкэм, пщынэм, орэдым, ащ адиштэрэ хэбзэ-бзыпхъэхэм уасэ зышафашIырэ унагъо зам-плугъ. Кимэ орэд льэпкь Iэмэ-псымэ зэфэшхъафхэр икIасэу ыгъэфедэштыгъэх, ылэ екIоу ахэр ежъми ышIынхэ ылъэ-кIыштыгъ. Льэцэрыкьом ыгуи, ыпси адыгэ кьэщIо мэкъамэ-хэм ахэлъыгъ. Баяныр (адыгэ пщын пшIошIэу) кыгъэгъуш-Iэштыгъ, адыгэ шьолъырым зэгорэм исыгъэхэу, зыцIэ ра-логъэ пщынэошхэхэм агоуцон ыльэкIыгъ. Ильэсыбэрэ Кьэ-ралыгъо кьэшьокIо ансамблэу «Налмэсым» Иоф шишIагъ, ащ ыужым искусствэхэмкIэ Мые-кьопэ колледжым гармоникэмкIэ щыригъаджэштыгъэх. Исэнэхъат, льэпкь Iэмэ-псымэ-хэм кьагъалоу зызэрэбгъэсэ-штымкIэ бэ тхыгъэ зэфэш-хъафэу, тхылъэу кышIэкIэ-жыгъэр. ШIэныгъи, зэчыйи хэ-лгыгъэх, гуетыныгъэшхуи щы-IэныгъэмкIэ илагъ, цыфхэр зы-фишIэнхэ ыльэкIыштыгъ, ныб-жыкIэхэм гъогу-лъагъо афы-хихыштыгъ.

МАМЫРЫКЬО
Нурмет.

Мэфэпчъыр кызыфэдгъэфедэзэ...

ИкIыгъэ ильэсым итыгъэгъазэ и 10-м «Адыгэ ма-къэм» кыхъагъ 2012-рэ ильэсым имэфэпчъ нэлуасэ уфэзышIэу Сихъу Гошнагъо кытхыгъэр. Ащ кыыщело ипчъагъэкIэ миниш хъоу Кьэбэртэе-Бэль-кьар Республикэм кызырэщыдагъэкIыгъэр, гъэзе-тэу «Адыгэ псалъэм» ильэсыбэрэ щылэжъагъэу, Кьэбэртэе-Бэлькьар Республикэм изаслуженнэ журналистэу Орышэ Нурхъалыйрэ Адыгэ республи-кищмэ анэмыкIэу адыгэхэр зыщыпсэурэ Iэклиб кьэ-ралыгъо пстэуми ащызэлъашIэрэ ХъашIуцIэ Мухъа-мэдрэ ар зэрэзэхэгъэуцагъэр. Мэфэпчъым узыгъэгъуазэу хэтыр бэ: мэфэпчъ мафэ-хэр, хъугъэ-шIэгъэ зэфэшхъафхэр, кьэбар гъэшIэгъонхэр, Адыгэ Республикэм, Кьэбэртэе-Бэлькьар Республикэм, Кьэрэщэе-Щэрджэс Рес-публикэм, Урысыем, дунаим цыф цIэрылоу, адыгэу ащыпсэухэр кызыщыхъугъэ мафэхэр ащ кыыштыгъэх. Мэфэпчъыр энциклопедием фэдэу гъэпсыгъэшъ, тхылъ пчъагъэхэм кьарыпхын пльэкIыштыгъагъэр гъэкIэкIыгъэу мыщ ибгъотэшт. Арышъ, тхъамафэм кыхиубытэрэ мафэ пэпчъ кылошIэрэ кьэбарым непэ кыыщегъэжъагъэу шъу-щыдгъэгъуазэзэ тшIышт.

Мы тхъамафэу икIырэмкIэ кьедгъэжъэшт. Ащ иапэрэ ма-фэу щылэ мазэм и 16-м кьэ-хъугъэх Урысые Федерацием изаслуженнэ артистэу, Адыгэ Республикэм инароднэ арти-стэу, пщынэо Iазыштыгъэу Льэ-цэрыкьо Кимэ. Ар кытхэты-гъэмэ, ыныбжъ мы мафэхэм ильэс 69-рэ хъуштыгъагъэ.

Тарихъым ыльэныкьокIэ адыгэ мамлюкхэм ятетыгъо ильэхъан, 1382-рэ ильэсым

ильэпкькIэ адыгэу аз-Захир Сейфеддин Баркук (Баркьо-кьопшыр) Мысыррэ (Египет) Шамрэ (Сириер) ясултIанэу мэхъу. ТIогъогогъо, 1382 — 1389-рэ ильэсхэм ыкли 1390 — 1399-рэ ильэсхэм, султIан Iэ-натIэр елыгъы. Ащ ыкьоу ан-Насир Фарадж ильэс 13-рэ хэ-гъэгум илэшхъэтетыгъ. СултIанэу Фарадж ятэу Баркьо-кьом мавзолей фаригъэшIы-гъагъ. ДунаимкIэ апэрэу гъэр-



хэр пIыгъын уфимытэу унашъо кыдыгъэкIыгъагъ.

Щылэ мазэм и 17-м, 1966-рэ ильэсым Кьомэфэ Мухъэдин кьэхъугъ. Ар Кьэбэртэе-Бэль-кьар Республикэм изаслужен-нэ артист.

Мустафа Бутба (1882 — 1946) ильэпкькIэ абхъаз, Тыр-куем мы мафэм кыышхъугъ. Стамбул дэт университетым ап-

шъэрэ гъэсэнныгъэ щызэригъэгъотыгъ, бзылфыгъэмэ апае зэхашэгъэгъэ еджа-пIэм идиректорыгъ. Просветителэу, шIэ-ныгъэлэжъэу щыты-гъэ Бутбэ Тыркуем хэхэсэу щыпсэухэрэ зэкъош льэпкьхэу адыгэхэмрэ абхъаз-хэмрэ алфавит афы-зэхигъэуцогъагъ.

Щылэ мазэм и 18-м, 1854-рэ ильэ-сым кьэбэртэе уса-кIоу ПэкIэ Бэчмызэ кьэхъугъ. Ащ итхы-гъэхэр льэпкь фоль-клорым пытэу епхы-гъэх, социальнэ щы-IэкIэ лъэныкьо пстэ-ури кьагъэлъагъо. Иусэхэр сэмэркъэу-мрэ шIульэгъуныгъэмрэ кьахэщэу кьагъэбаих.

ТыркуемкIэ зыбгъазэмэ, адыгэу Дели Руад-паша (Тхъ-ухъо) 1835-рэ ильэсым кьэ-хъугъ. Кьэралыгъо кьулыкъу-шлагъ, маршалыгъ, Тыркуем идзэпэщэ шъхъэлагъ. 1931-рэ ильэсым идунай ыхъожыгъ.

Щылэ мазэм и 20-м, 1936-рэ ильэсым Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналистэу Нэ-пшIэкъуи Заур кьэхъугъ.

Мы мафэм, 1975-рэ ильэсым самбэ бэнакIэмкIэ дунаим ичемпион тIогъогогъо хъугъэ Алхъо Сыхъатбый кьэхъугъ.

Щылэ мазэм и 21-р Уры-сые Федерацием иинже-нернэ дзэхэм я Маф.

1918-рэ ильэсым Совет ха-бзэр Адыгеим шагъэуцугъагъ.

1456-рэ ильэсым Мысы-рымрэ (Египет) Шамрэ (Сири-ер) Ашраф Сайфетдин Каит-бей султIанэу афэхъу ыкли ильэс 28-рэ мы хэгъэгъухэм Iэшхъэтетыгъор ащелыгъы. Гъогухэр, лъэмыджхэр, еджа-пIэхэр, пытапIэхэр бэу ари-гъэшIыгъэх. Иныдэльфыбзэу адыгабзэр ышIэштыгъ.

Щылэ мазэм и 22-м, 1517-рэ ильэсым мамлюкхэмрэ тыр-кудзэмрэ зэгъуцужыкых.

Щамсэдин Льэцэрыкьо-па-шэр (1855 — 1917) Тыркуем ихэбзэ кьулыкъушIэу, диплома-тэу, шIэныгъэлэжъэу щытыгъ. Пшызэ шьолъыр кыышхъугъ, ау ашшгъэр гъэсэнныгъэр Стам-бул щигъотыгъагъ. Адыгабзэр, арапыбзэр, французыбзэр, пер-сыбзэр ыкли тыркубзэр ышIэ-штыгъэх. Адыгэу Тыркуем щыпсэухэрэм ишIогъэшхо ари-гъэкIыштыгъ.

Мэфэпчъыр кызыфигъэфедэзэ зыгъэхъазырыгъэр
ХЪАРЭХЪУ Мурат.



Субсидиехэр кьаратых

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ Тхыкыушынэ Аслъан бэмышлэу зехицэгъгъэ пресс-конференцием упчлэ зэфэшхъафэу журналистхэм щыратыгъэхэм ашыщых мэкъумэщ хызмэтыр республикэм зэрэщыгъэпсыгъэм фэгъэхъыгъэхэр. Ащ фэдэ упчлэхэм джэуап кьаритыжыгъэ, Адыгеим и Лышхъуэ кьызырйагъэмкIэ, мы аужырэ илэсипллым республикэм лэжыгъэ тонн мин 500 фэдиз хъазыр кьызырэщыхъыгъгъэр гъэхъэгъэшлукIэ плыгъэ хьущт. Ащ фэдэ гъэхъагъэм лъапсэ фэхъугъэу кыыхигъэщыгъэр мэкъумэщ культурэхэр кьэгъэкIыгъэнхэмкIэ технологие пэрытэу щылэхэр зэрагъэ-федэхэрэр, инвестициехэр, мэкъумэщ хызмэтым мылькыу хальхъэрэр ары.

Мэкъумэщ хызмэтым хъоныгъэ егъэшлэгъэным фэгъэхъыгъэ кьэралыгъо программэу рахъухъагъэм 2008 — 2012-рэ илэсхэм Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Ка-

бинетр Урысые Федерацием мэкъу-мэщымкIэ и Министрствэрэ зэдагъэцкIэшт Иофыгъохэр кьыделъыгъэх. Кьэралыгъом Iэпылэгъоу кьаритырэм ишлуагъэкIэ аужырэ илэсипллым кьыкIоцI республикэм трактори 177-рэ, комбайнэ 74-рэ, былымIусхэр зэрэлуахыжырэ комбайнэ 31-рэ ыкIи мэкъумэщ Iэмэ-псымэ зэфэшхъафхэу 309-рэ щашфэгъ. 2006-рэ илэсым елыгъыгъэмэ, икIыгъэ илэсым мэкъумэщ техникэу ащэфыгъэр фэди 2,2-кIэ нахыбэ хьугъэ.

Аграрнэ секторым ренэу хъхъоныгъэ егъэшлэгъэным кьэралыгъо хабзэм иорганхэм аналэ кьытырагъэты, федеральнэ ыкIи республикэ бюджетхэм кьарыкIырэ Iэпылэгъу ащ ренэу кьыкIахъэ. Джащ фэдэу мэкъумэщ хызмэтым фэгъэгъэ фермер ыкIи унэ хызмэтшIаплэхэм ялофшIэн нахышIоу зэхашхъэм фэшI кьэралыгъом илэс кьэс субсидие зэфэшхъафхэр кьаретых. Ахэр анахъэу зы-

фэгъэхъыгъэхэр былымIус зэфэшхъафхэр зэрагъэхъазырыхэрэм, былым плэшгъэ пчыагъэу ахъурэм кьызырэщыхъагъэкIэрэм, хэтэрыкIэжыным, садхэм, теплицэхэм яшIын апэлу-гъэхъэгъэныр ары.

Ащ фэдэ субсидиеу кьалэклахъэрэм кьыхэкIэу республикэм хэтэрыкIхэм ялэжыныр пхъэшхъэ-мышхъэ чыгъ лэпкIэ зэфэшхъафхэм ягъэтIысыныр нахъ защиушъомбгъоу ригъэжыагъ. 2009 — 2011-рэ илэсхэм кьакIоцI Мыекъопэ районым гектари 184-мэ чыгъ зэфэшхъафхэр ашагъэтIысыгъэх, джащ фэдэу Тэхъутэмыкьое районым дэшхо ыкIи дэжые чыгъхэр гектар 313-мэ кьашагъэкIы хьугъэ.

Фермер ыкIи унэ хызмэтшIаплэхэм ашыщхъу хэтэрыкI зэфэшхъафхэм ялэжыныр зыфэгъэгъэхъэми кьэралыгъом субсидиехэр ренэу кьаретых. КьызыралытагъэмкIэ, 2011-рэ илэсым фермер хызмэтшIаплэхэм, мэкъумэщ потребительскэ кооперативхэм, унэ

хызмэтшIаплэхэм субсидиеу сомэ миллиони 140-м ехъу кьаратыгъ, ащ щыщэу миллиони 122,7-р федеральнэ ыкIи миллион 17,5-р республикэ бюджетхэм кьарыкIыгъ.

Фэбаплэхэм хэтэрыкI зэфэшхъафхэр кьашыгъэкIыгъэнхэм анахъэу зыщыпылэхэр Мыекъопэ районыр ары. Ащ унэ хызмэтшIаплэу итхэм теплицэ зы квадратнэ метрэу ашIырым пэпчэ сомэ 300 кьараты. ИкIыгъэ илэсым кьалэу Мыекъуапэ ыкIи ащ пэгъунэгъу чIыплэхэм квадратнэ метрэ 4370-рэ хъоу теплицэхэр ашагъэгъэгъэх. Ащ щыщэу станицэу Ханскэм квадратнэ метрэ 3892-рэ, поселкэу Севернэм квадратнэ метрэ 87-рэ ашашыгъ, адрэр кьалэм шагъэпсыгъ. Теплицэхэм яшIын сомэ миллиони 2-рэ мин 315-рэ тырагъэкIодагъ, кьэралыгъом ахэм апае субсидиеу сомэ миллионрэ мин 89-рэ кьаритыгъ.

— Субсидие кьыуатыным фэшI ищыкIэгъэ документхэм

ягъэхъазырын Иофышхо пылэп, — еIо кьалэу Мыекъуапэ иадминистрације мэкъумэщымкIэ иотдел ипашэу Владимир Хлебниковым. — ИщыкIагъэр теплицэ зышIынэу фаем лъэлэу тхылъ ыгъыныр, чIыгур зэриер кьэзыгъэлъэгъорэ свидетельствэ арихыллэныр ары. Ахэр щылэхэ зыхъукIэ, комиссиеу зэхашагъэм теплицэр зышашышт чIыплэм макIошъ, сурэт кьытырахы. Теплицэр зашIыхэрэ нэуж ар зиём ащ ишIын тыригъэкIодагъэм фэгъэхъыгъэ документхэр егъэхъазыгъэшъ, субсидие кьыраты. Субсидиеу кьаратырэмкIэ ящыкIэгъэ чылапхъэр, чIыгъэшIур, хэтэрыкIхэр кьызыраухъумэштхэр кьашфых. ЕтIани хэзгъэунэфыкIы сшIо-игъор унэ хызмэтым пылэхэм хьакъулахъ зэрамытырэр ары.

ЫлшхъэкIэ кьэдгъэлъэгъуагъэхэм кьаушыхъаты федеральнэ ыкIи республикэ бюджетхэм кьарыкIэу субсидиехъу кьаратыхэрэм яшIагъэ мымакIэу кьызырэкIорэр.

ЛIЭХЪУСЭЖЪ
Хьаджэртбый.

ХЭТИ АЩЫГЪУПШАГЪЭП, СЫДИ АЩЫГЪУПШАГЪЭП

Хэгъэгу зэошхор кьызежъм шапсыгъэ кьоджэ цыкIоу Псэйткыу дэкIыхи, нэбгыри 136-рэ зэуапIэм кIогъагъэх. Ахэм ашыщэу 76-р хэкIодагъ. ДзэлI Мэджыдэ апэ дэдэу заом кIуагъэмэ ашыщыгъ, лыхъужыныгъэ хэлъэу чIыплэ зэфэшхъафхэм ашыщэуагъ.

ДзэлI Шъалихъэрэ Асыетрэ якIэлэ зэкъуагъ Мэджыдэ, кьоджэ пчогум пэмычыжъу, еджаплэм дэжэ, яунэ щытыгъ.

горэм кьэбар гомылу кьуаджэм кьылылэсыгъ ДзэлI Мэджыдэ зэуапIэм «зэрэщыфэхыгъэмкIэ». ИкIодыкIэу хьугъэр зэтелукIыгъэу кьауатэщтыгъэ: ар гъэры хьугъэу зы чIыплэ горэм купышхоу зэхэтхъу афыхъэ, псы ешъоу нэу кьызахэкIым аулкIыгъэу алоштыгъэ, лагерым кьашIудэ-кIыжыныхъу ежагъэмэ ахэтэу, нэмыцхэм Мэджыдэ аубыти, пальагъэу нэмыкIхэм кьа-

Мэджыдэ хьылъэу кьауIэ-гъагъ, мэээ заулэрэ Москва пэгъунэгъу кьэлэ цыкIум дэт госпиталым кьышелэзагъэх. Иныбджэгъухэм ягъусэу, Iашэр ылыгъэу адзэзон зэримылэ-кIырэр лэшэу игукъэуагъ. Чыжъэу кьыкIыхэти, кIалэм иписъмэхэр кьуаджэм кьэсы-щтыгъэх. Ежъ ищылаки, изытети, иныбджэгъухэм афэгъэхъыгъэу бэ кьыгъыштыгъэр. Кьоджэдэхсэм ящылэклэ-псэу-

тфыр частым кьэкIожыныхъу. НэбгырипшIмэ пыир охътэ шIукIаерэ зэтралэжагъ, ау кIочлэ зэфэмьдэм кьыхэкIыкIэ, тиехъу нэбгырищ нахъ кьэмынэу хэкIодагъэх, ахэри уIэгъэ хьылъэхъу гъэры мэхъух.

Гъэрхэр кьэлэ цыкIоу Прокурово ашагъэх, ащ нэужым концлагерэу «Маутхаузен» дэдэагъэх. Пшэсэн хьантхъупс арагъэшхыштыгъэр. Зы мазэрэ ащ шаIыгъхи, щылычгъэчъ

ОшIэ-дэмышIэу, автоматхэр алыгъэхъу, куп горэ апэклэ кьэу-уц, алэхэр кьарагъэлэтых. Кьагъэуцугъэхэр одых, хьадэ кьупшхъэ зэпышIагъэхэм фэдэх, ерагъэу альэмэ атетых. Зэргъэрхэр кьэзыгъэуцугъэмэ кьагурыуагъ, пси, шхыни кьаратыгъ. Зарагъэгъэпсэфи, партизанхэм яштаб кьашагъэх. Ащ тетэу сержантэу, пулеметчикэу ДзэлI Мэджыдэ партизанхэм ахэфагъ.

1944-рэ илэсым тыгъэгъазэм и 22-м ДзэлI Шъалихъэ (Мэджыдэ ят) ыцIэклэ писъмэ Псэйткыу кьэкIогъагъ. Ар кьэзытхыгъагъэр Токарев Геннадий арыгъэ. Писъмэр иныгъэп, мары ащ итхэгъагъэр: «Дгъэ-лэаплэу, лъытэныгъэ зыфэт-шIырэ тят! Писъмэр кьэзытхы-хэр уикIалэу Мэджыдэ иныбджэгъу ары. ШъуикIалэ цы-фышIу дэдагъ, ныбджэгъу дэгъугъ. Фашист техакIохэм пхъашэу язэуагъ. Ихэгъэгоу шIу дэдэ ылэгъуштыгъэр зэрэфэлэкIэу кьыухъумагъ, ащ ищылэныгъэ фитыгъ. Зышъу-щыл, пытагъэ кьызыхъужыуаф, шъуикIалэ шъурыгушху».

Джащ тетэу лыхъужэу заозэ, Псэйткыу шыщ дзэкIолэу ДзэлI Мэджыдэ, заор аухын-кIэ илэсныкыо нахъ кьэмынэ-жыгъэу фэхыгъэ, иныбджэгъухэм агъэтIылыжыгъ. Аужырэ жьыкьэщэгъум нэс ар зэуагъэ. Ежъ щымылэжымы, цыфхэм ашыгъупшэрэп, кьуаджэм шагъэуцугъэ мемориал зэхэтым ыцIэ тетхагъ.

«Агъаерэм ежэжыхэрэп» алуагъ, ау Мэджыдэ янэ-ятэхъу Шъалихъэрэ Асыетрэ шIэIфэхэ акъо закъо ежагъэх, иписъмэ тхыгъэхэр агъашIохъу алыгыгъэх. Ным шьэфэу писъмэ шэ-нэбз цыкIухэр кьыштэхэти, ябэуштыгъ, Iэ ащифэщтыгъ, гъыштыгъ. «А сикIэлэ дах, мыхэр о пIэклэ уегугъоу кьэп-тыгъэх, тыдэ узышхэти тыш-щыгъупшагъэп, укытфэгумэ-кIыштыгъ. Алахыым джэнэт лъаплэр кьыует», — шьэфэу Iупчъапчъэщтыгъэ...

ХЪУШТ ШЪБАН.

Агъаерэми ежэжыых

УблэпIэ еджаплэр кьызеухым, гъунэгъу кьутырэу Стефановскэм иеджэн щылыгъэкIодагъ, классибл шIэныгъэ зэригъэгъотыгъ. Колхозэу «Псэйткыу» щылэжыагъ заор кьэжэфэ. КIэлэ чэфэу, губзыгъэу, цы-фышIу дэдэу щытыгъ, унагъо иIагъэп. Адыгэ орэдыжхэм апышагъэу, ахэр кьылонхэр икIэсагъ. Мэкъэ чан шIагъо иIагъ, орэдхэм хыишъэу апыл-хэри ышIэщтыгъэх.

Илэс 19 ыныбжэу 1941-рэ илэсым ибжыхъэ заом кIуа-гъэ, ащ ифыртынэ шъыпкъэ хэфэ. Шапсыгъэ, бжэдыгъэ, кьэбэртэе кIалэхэр Мэджыдэ зыхэфэгъэ частым хэтыгъэх. Псэйткыу шыщэу нэбгыриплI, Афыпсыпэ, Пэнэхэс, Щын-джые, Тыгъургъой ашыщхэр кьулыкъум нэлуасэ щызэфэ-хъугъагъэх.

ЗэуапIэм Мэджыдэ кьыри-тхыкIырэ писъмэхэм иныбджэгъухэм ацIэхэр кьашы-рилоштыгъэ, зэо кьэбархэр кьащиIуатэщтыгъэх. Нэужым писъмэхэр зэпыугъэх, Мэджыдэ ылэныкыо кьыкIэу кьэбар гори шыагъэп. Игъу-сэ адыгэ кIалэми амакъэ кьэ-луштыгъэп.

Кьэбар гомылхэр

1943-рэ илэсыгъ. ОшIэ-дэмышIэу, гучIэр рихъэу мафэ

ушыхъатыштыгъэ. Ящэнэрэ кьэбари шыагъэ тизэолI фэхыгъэ шъхъащытэу нэмыц автоматчыкым Мэджыдэ кьы-зэриукIыгъэмкIэ. Псэйткыу шыщэу Мэджыдэ игъусагъэхэм а кьэбархэр кьатхыгъа-гъэх.

Кьэбарищми лъэпсэ тэрэз ялагъэп, ау 1943-рэ илэс-ым игъатхэ кьуаджэм ДзэлI Мэджыдэ шагъэежыгъагъ. Ежъ зэолIыр псаоу шыагъэ, текIоныгъэр кьэзыгъэблагъэхэрэм ахэтэу, пхъашэу, ыпсэ емыблэжъэу пыым пэ-лутыгъ.

ИлэсипшI фэдизкIэ узэ-кIэлэбэжмэ, Тыгъургъой Мэджыдэ игъусэгъэ лIы горэ дэс залом, ащ ыдэжъ сыкIогъагъ, писъмэу зэсыдзэкIыжыгъэхэри (Мэджыдэ иписъмэхэр ары) зыдэхъыгъагъэх. ЛIэу зыдэжъ сыкIогъагъэр Хъапэпх Адгэм (идунай ыхъожыгъ), тимахъулъэу кьычIэжыгъ, Пэнэхэс дэс Хъушт Мыхъамо-дэ ышыпхъу илI. Лэшэу кьыс-фэчэфхэу кьыспэгъокIыгъа-гъэх.

Мэджыдэ ехылапэу зэкIэ сшIэрэр Адгэм кьысфилотэ-гъагъ.

Мэджыдэ ащ IукIэным ыпэ-кIэ Москва дэжэ 1941-рэ илэс-ым икIымафэ шыкIогъэ зэо пхъашэхэм ахэлэжыагъ. Тихэ-гъэгу икьэлэ гупчэ икьэухъумэн иIахышIу хышIыхъагъ.

кIэ, зэуапIэм ашагъэхэр, хэкIо-дагъэ шыIэмэ — зэкIэмэ кьа-кIэлупчIэщтыгъэ.

Лыхъужыныгъэшхо ахэлъэу тидзэкIолIхэмрэ партизанхэм-рэ пыым зэрэпэуцужыгъэхэм кьыхэкIэу 1941 — 1942-рэ илэсхэм зэуапIэм зэхьокIы-ныгъэ инхэр фэхъугъэх, пыым утынэу рахырэр нахыбэ хьу-гъэ. Фашистхэр Москва дэжэ зыщызэхакъутэхэм, апэклэ нахъ лыкIуатэхэу тизэолI-хэм аублагъ, фашистхэм яхэ-шыпыкIыгъэ дзэхэр зэклафа-гъэх.

1943-рэ илэс. Полкым ико-мандир унашъо кьышIыгъ пыым ылыгъ чIыплэм тизэолI-хэр ихъанхэщэ, иулэшыгъэ кIуачIэхэр зыфэдэхэр кьызы-рагъэшIэнхэу, картым ахэр кьытырагъэуцонхэу ыкIи гъэ-рзу офицер кьызыдащэнэу. Унашъор зыгъэцкIэштхэр нэб-гырэ 15 хъуштыгъэх, купым Мэджыди хэтыгъ. Чэщ шIун-кIыр агъэфедэзэ, пыым ыубы-тыгъэ чIыплэм тизэолIхэр ихъа-гъэх.

Чэщ-мэфэ зытIукIэ пшъэ-рылъэу ялагъэр кьагъэцакIи кьэжэжыгъэх, ау пыым шъэ-фэу кьыгъэуцугъэ отрядым ошIэ-дэмышIэу Iууплагъэх. КIочIэ зэфэмьдэ заор аублагъ. Тиразведчикхэм якомандир унашъо кьышIыгъ зэолI-пшыр кьэуцунышъ, пыир зэ-тыралэжэнэу, адрэ нэбгыри-

заводэу кьалэу Милякер дэ-тыгъэм гъэрхэм Iоф шарагъа-шIэу аублагъ. Мыщ Мэджыдэ шIуагъэжыгъ гъэры хьугъэ Хъапэпх Адгэм, Натхъо Чэры-мэ, Кьэлэкъутэкъо Хъусенэ, ЕкьутэклI Мыхъамчэрые, Ахэ-джэгэ Шэбанэ.

Гъэрхэр кьалэклэжыых

Погъогогъо лагерым кьыдэ-кIыжыныхъу кьэжэагъэхэм Мэджыдэ ахэтыгъ, ау кьадэ-хъугъэп: ашыщхэр зэо-зэхэба-нэм хэкIодагъэх, улагъэ хьу-гъэр макIэп, зыдэхъугъэхэр амышIэу ашыщхэр кIодыгъэх. Лагерым кьафыжыгъэ гъэр-хэр гъучI кьамышхэмкIэ ны-кьоукIы ашIыгъэх, шъхъафэу агъэтIысыгъэх, чэщ-мэфищэ амыгъашхэхэу алыгыгъэх.

Ощхышхо кьызщещыгъэ чэщ шIункIыр агъэфеди, гъэр купышхо джыри лагерым кьы-дэкIыжыгъ, мээцуным хэтхэу, зэхэшхуагъэхэу, пшыгъэхэу, кIорэ чъэрэклэ кьызырэкIуа-гъэхэр зыфэдизыр ежъхэми кьашIэжырэп. Мэз гъэхъунэ горэм загъэпсэфынэу зыщэ-тIысхэм, ащ лыпытэу чыем Iуихыгъэх. Чэщыр текIыгъ, пчэдыжым купыр кьызырэкIэ-таджи, мээым хэтэу ежагъ. Гьаблэмрэ псымрэ агъалIэх, ерагъ-псэрагъэу альахъохэр зэблахыштыгъэх.

Адыгеир дахэклэ къахэщы

Сценическэ искусствэмкІэ Дунэе джэгунхэу Шъачэ шыкІуагъэхэм Адыгэ Республикэм илыкІохэр чанэу ахэлэжъагъэх. Фестиваль-зэнэкьокьур Олимпиадэ джэгунхэу 2014-рэ илээсим Шъачэ шызэхашэщтхэм афэгъ-хыгъэу зэрэщытыр къыдэтлътэмэ, тирес-публикэ шыщ ныбжыкІэхэм нахыбэкІэ тащыгугъын тлэкІыщт.

КъэшъуакІохэм, орэдыІохэм, лъэпкэ музыкэр зыкІасэхэм яухъа-зырыныгъэ фестивалым къы-щагъэлъэгъуагъ. КъэшъуакІохэм уасэ афэзышыгъэ жюриим хэты-гъэх Урысыем искусствэхэмкІэ изаслуженнэ ІофшІэшхоу, Къэ-ралыгъо премиер къызыфагъэ-шъошагъэу, культурэмрэ иску-ствэмрэкІэ Москва дэт къэралы-гъо университетым лъэпкэ къа-шъохэмкІэ икафедрэ ипрофессо-рзу Михаил Марушкэр, культу-рэмрэ искусствэмрэкІэ Санкт-Петербург иуниверситет къа-шъохэмкІэ икафедрэ ипашэу Зара Лянгольф, Игорь Моисе-евым ыцІэ зыхырэ лъэпкэ къэ-шъокІо Академическэ ансам-блэм икэзшъокІо цІэрыІоу Де-нис Бородинскэр, нэмыкІхэри.

ОрэдыІохэм уасэ афэзы-шыгъэ жюриим хагъэхъагъэх ГИТИС-м икІэлэгъэджэ шъхъа-Іэу Людмила Афанасьевар, Ду-нэе зэнэкьокьум илауреатэу Валерий Костиныр, телеканалэу «Урысыем» иредактор шъхъаІэу Кира Чен, Къэбэртэе-Бэлъкъа-рым и Къэралыгъо музыкальнэ театрэ иорэдыІо цІэрыІоу Дао Маринэ, фэшхъафхэри.



— Апэрэ чІыпІэр къызэрэ-дэтхыгъэм тигъэгущІуагъ, — еІо къэшъокІо купэу «Мые-къуапэ инэфылъэхэм» Іоф адэ-зышІэу, Адыгэ Республикэм ина-роднэ артисткэу НэмытІэкьо Риммэ. — ТикІэлэцІыкІухэу илээси 10 — 12 зыныбжхэр зэнэкьокьушхом апэрэу хэлэ-жъагъэх. ТиныбжыкІэхэм яшІэ-

ныгъэ хагъэхъагъэу тикъалэ къагъэзэжыгъ.

— Фестивалыр нахь гъэшІэ-гъон къэзышыгъэр лъэпкэ зэфэ-шъхъафхэр зэрэхэлэжъагъэхэр ары, — зэдэгущІэгъур лъэгъэ-кІуатэ искусствэхэмкІэ Адыгэ республикэ колледжым икІэлэ-егъаджэу, Мыекъуапэ иску-ствэхэмкІэ икІэлэцІыкІу еджапІэу

№ 6-м иансамблэу «Жемчужен-кэр» зэнэкьокьум фэзыгъэхъа-зырыгъэу Къудайнэт Фатимэ. — Апэрэ чІыпІэр тикъэшъуакІомэ къыдахыгъ. Людмила Кирычок зипэщэ купэу «Карамелыр» ящэ-нэрэ ыкІи апэрэ хъугъэ.

Елена Щербак ыгъэсэрэ орэ-дыІомэ апэрэ чІыпІэ 4 къызэрэ-дахыгъэм тигъэгущІуагъ. Эстра-дэм кІэлэцІыкІухэр нахь фэшъа-гъэх. ИскусствэхэмкІэ респу-бликэ колледжым икІэлэегъаджэу Михаил Арзумановым ригъэджэ-рэ орэдыІоу Илья Акопан ящэнэ-рэ чІыпІэр къыдихыгъ. Юлия Золунян студент къэшъуакІохэм япэщагъ.

Кошхъэблэ районым иску-ствэхэмкІэ икІэлэцІыкІу еджапІэ идиректорэу Зехъохъу Нурыет къызэрэтиІуагъэу, лъэпкэ орэдхэр къуаджэм иныбжыкІэхэм якла-сэх, ягуапэу зэрагъашІэх. Быжъ Даринэ зэнэкьокьумэ бэрэ ахэла-жъэ. ЯтІонэрэ чІыпІэр Шъачэ къышъыдихыгъ. Къушхъэ Сусани хагъэунэфыкІырэ чІыпІэр къы-фагъэшъошагъ.

— Брянскэ, Липецкэ, Улан-Удэ, Ульяновскэ, Магнитогорскэ, Ук-раинэм, нэмыкІхэм къарыкІы-гъэ ныбжыкІэхэр зэнэкьокьу-гъэх, — игушысэ къыпедзэжы Къудайнэт Фатимэ. — Хэлэжъа-гъэр бэ, тызыкІырыпІлын дгъо-тыгъэ. Лъэпкэ ансамблэхэр, орэ-дыІохэр нахь къахэдгъэщыгъэх. Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ шыкІошхэм якультурэ програм-мэ зэрагъэпсыщтым непэ игъэ-кІотыгъэу тегущІэх. КІэлэцІы-кІухэмрэ ныбжыкІэхэмрэ иску-ствэм зэфешэх, нэІуасэ зэфешых.

АР-м культурамкІэ и Мини-стерствэ, Мыекъуапэ иадмини-страция культурамкІэ игъэІоры-шІапІэ, нэмыкІхэу кІэлэеджа-кІохэр Шъачэ зыгъэкІуагъэхэм, ІэпыІэгъу афэхъугъэхэм тафэраз. Адыгеир шІукІэ Шъачэ къы-щылъэгъуагъ.

Сурэтхэм арытхэр: Адыгеим икІыгъэхэу шытхъур къытфэ-зыхыгъэмэ ащыщхэр.

Атлетикэ псынклэр

Апэ ишъыхэрэм тащыщ

Урысыем и Къыблэ шъолтыр ыкІи Темыр Кавказым атлетикэ псынклэмкІэ ячемпионатрэ язэІукІэгъухэмрэ Краснодар шыкІуагъэх. Аныбжхэм ялытыгъэу спорт-сменхэр купи 4-мэ ахэтыгъэх. Зэнэкьокьумэ нэбгырэ 870-м ехъу ахэлэжъагъ.

Адыгэ Республикэм испортс-менхэм яІэпІэсэныгъэкІэ та-гъэгущІуагъ. Петр Иваненкэм пэ-рыохухэр къызэринэкІыхэзэ, метрэ мини 2-р къыччыгъ. Апэ-рэ чІыпІэр къызэрэдиыхыгъэм дакІоу, Урысыем спортымкІэ имастер хъуным фэшІ ша-пхъэхэм къаригъэхъугъ. Уахътэу тыригъэкІодагъэр такъикъи 5.42.17-рэ. Метрэ 1500-рэ ыкІи 3000 къыччыгъэх, ятІонэрэ чІы-пІэхэр къыдихыгъэх. Адыгэ Рес-публикэм изаслуженнэ трене-рзу Константин Чадиным спортс-меныр егъасэ.

НыбжыкІэхэм азыфагу шы-кІогъэ зэІукІэгъухэм Андрей Шабановыр ахэлэжъагъ. Метрэ 200-р секундэ 22.07-кІэ къы-ччыгъ, ятІонэрэ чІыпІэр къыди-хыгъ. Тренерэу Марат Раджа-бовым егъасэ.

Адыгэ Республикэм изаслу-женнэ тренерэу Анатолий Ива-щенкэр зипэщэ ныбжыкІэхэми тагъэгущІуагъ. ХъакІэко Аскэр

метрэ 60-р къызечыым, ящэнэрэ чІыпІэр къыдихыгъ. Елена Ер-молинам тфэгъогогъо зэнэкьо-къум я 3-рэ чІыпІэр къышчыгъ.

Елена Ермолинам, Хъакомэ Анастасие, Маргарита Фриз, Девтерэ Светланэ эстафетэу 4x200-м шянэкьокьухи, ящэнэ-рэ чІыпІэр къыдахыгъ. ХъакІэко Аскэр, Павел Струевым, Артур Раджабовым, Никита Котенкэм хагъэунэфыкІырэ чІыпІэхэр къа-фагъэшъошагъэх.

Адыгэ Республикэм изаслу-женнэ тренерэу Сергей Сухано-вым ыгъэсэрэ Елена Ермолинам Урысыем спортымкІэ имастер хъунымкІэ апэрэу шапхъэхэр ри-гъэкъугъэх. Антон Бородин мет-рэ 800-р къызечыым апэрэ чІы-пІэр къыдихыгъ.

Гъатхэм шыІэщт зэнэкьокьу-хэм Адыгеим испортсменхэм за-фагъэхъазыры. Республикэм ат-летикэ псынклэмкІэ ихэшыпы-кІыгъэ командэ хэхащтхэр тре-нерхэм къыхахыщтых.

Футбол

«Зэкьошныгъэм» шІэхэу зиугъоижъыщт

Мыекъуапэ ифутбол командэу «Зэкьошныгъэм» изы-гъэпсэфыгъо уахътэ шІэхэу ыухыщт. Щылэ мазэм и 30-м футболистхэр клубым къырагъэблэгъэжыщтых.

— 2011 — 2012-рэ илээс ешІэгъур гъэмафэм нэс кІошт, — еІо «Зэкьошныгъэм» идирек-тор шъхъаІэу Натхъо Адамэ. — Клубыр щылэ мазэм и 30-м зытыгугъоижъыкІэ, «Зэкьошны-гъэм» щешІэщтхэр, къедгъэблэ-гъэщтхэр нахышІоу дгъэунэ-фыщтых.

Тренер шъхъаІэу Кобл Анзор футболисти 2 — 3 ыштэ шІоигъу.

Непэ ацІэ къыриІогорэп. «Зэ-кьошныгъэр» мыгъэ нахь дэгъоу зэрешІэщтым ичыхъэ тель.

Мыекъуапэ икІымэфэ зэнэ-къокьу футболист шъэ заулэ хэ-лэжъагъ. Тренер шъхъаІэр зыхэ-дэн шыІ. Ауж къынэрэ командэ-мэ «Зэкьошныгъэр» къахэкІы-жыным фэшІ клубым ипашэ-хэм зэхэщэн Іофыгъохэр джырэ уахътэ агъэцакІэх.



НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Къыдрзыгъэклэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкэ ІофхэмкІэ,
ІэкІыб къэралхэм
ащыпсэурэ тильэп-
къэгъухэм адырІэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкІэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхъаІэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыдэщІэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхъаІэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшгъэдэкІыжъ зы-
хырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэІы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпІэ гъэІоры-
шІапІэ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиу-
тыхэрэм мышъып-
кагъэу къахафэ-
хэрэмкІэ къэзыт-
хыгъэхэм пшгъэдэ-
кІыжъ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажъэхэ-
рэмрэ яепІыкІэ
зэтемыфэн ылгэ-
кІыщт. Гъэзет-
еджэхэм къыт-
фагъэхъырэ тхы-
гъэхэр зэхэты-
хэрэп ыкІи къэ-
зытхыгъэхэм
аІэкІэдгъэхъа-
жыыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
3446
Индексхэр
52161
52162
Зак. 123**

Хэутыным
узшыкІэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00